

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**INFORMACIJA O MIKROKREDITNOM SUSTAVU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
SA STANJEM NA DAN 30. 6. 2016.**

Sarajevo, kolovoz 2016.

Agencija za bankarstvo Federacije BiH (Agencija) kao regulatorna institucija koja obavlja nadzor mikrokreditnih organizacija, sačinila je Informaciju o mikrokreditnom sustavu Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 30. 6. 2016. na temelju analize mjesečnih i kvartalnih izvješća o poslovanju, informacija i podataka koje mikrokreditne organizacije dostavljaju Agenciji (*off-site* nadzor) i podataka kojima raspolaže konstatiranim u kontrolama na licu mjesta (*on-site* nadzor). Informacija je sačinjena na temelju podataka iz izvješća koje su MKO dostavile Agenciji na dan 30. 6. 2016.

SADRŽAJ

I. UVOD	3
II. POSLOVNE PERFORMANSE MKO U FEDERACIJI BiH.....	6
1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA.....	6
1.1. Broj mikrokreditnih organizacija.....	6
1.2. Organizacijski dijelovi.....	6
1.3. Kadrovi	6
2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA MKO	7
2.1. Bilanca stanja.....	7
2.2. Kapital.....	11
2.3. Kreditni portfelj.....	12
2.4. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite.....	19
2.5. Račun dobiti i gubitka.....	20
3. TRANSAKCIJE S POVEZANIM OSOBAMA	24
III. ZAKLJUČCI I PREPORUKE.....	25
IV. PRILOZI.....	27

I. UVOD

Zakonom o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 59/06) (ZoMKO) uređuje se osnivanje, registriranje, djelatnost, oblik organiziranja, poslovanje, način upravljanja, prestanak rada i nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija (MKO), odnosno mikrokreditnih fondacija (MKF) i mikrokreditnih društava (MKD) u Federaciji BiH. Regulatorne i nadzorne nadležnosti Agencije nad ovim Sektorom propisane su Zakonom o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06, 48/08, 34/12 i 77/12) i internim aktima Agencije, a svi navedeni poslovi obavljaju se u okviru Sektora za nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija. Funkciju nadzora MKO, Agencija obavlja neposrednim nadzorom (*on-site*) i posrednim nadzorom, odnosno, analizom izvješća koje MKO dostavljaju Agenciji (*off-site*), shodno ZoMKO i podzakonskim aktima Agencije koji su navedeni u Prilogu 1. ove Informacije. Izvještajnu osnovu čine kvartalni izvještaji o bilanci stanja, kapitalu, kreditima, rezervama za kreditne gubitke, rezultatima poslovanja, zaposlenim, troškovima plaća i ostalim primanjima zaposlenih u MKO, otpisima, likvidnosti i drugi izvještaji o pojedinim segmentima poslovanja, te mjesečni izvještaj o kamatnim stopama.

U obavljenim kontrolama mikrokreditnih organizacija utvrđeno je da većina posluje sukladno zakonskim i podzakonskim propisima, te ciljevima radi kojih su osnovane. MKF u Federaciji BiH su značajno unaprijedile poslovne prakse i procese, kao i unutarnje kontrole. Kod većine MKO su uloženi veliki naponi u poboljšanje procesa naplate kredita koji se nalaze u izvanbilančnoj evidenciji što utječe na financijsku disciplinu klijenata, te poboljšanje rezultata poslovanja MKO.

U Federaciji BiH sa 30. 6. 2016., dozvolu za rad Agencije ima 12 MKO, od toga 11 MKF (neprofitne organizacije) i 1 MKD (profitna organizacija), koje poslovanje obavljaju putem 266 organizacijskih dijelova. U mikrokreditnom sektoru sa 30. 6. 2016. bilo je zaposleno 1.226 radnika, što je za 26 radnika, ili 2% više u odnosu na 31. 12. 2015.

Bilančna suma MKO sa 30. 6. 2016. iznosi 435,2 milijuna KM, od čega se na MKF odnosi 407,3 milijuna KM ili 93,6%, a na MKD 27,9 milijuna KM ili 6,4%. Bilančna suma na kraju drugog kvartala 2016. godine bila je veća za 11,9 milijuna KM ili 3% u odnosu na stanje sa 31. 12. 2015.

Ukupni bruto krediti MKO, kao najznačajnija stavka aktive, sa 30. 6. 2016., iznosili su 373,1 milijun KM i čine 86% ukupne aktive MKO, te su veći za 5% u odnosu na kraj prethodne godine, dok su neto krediti iznosili 369,4 milijuna KM i veći su za 5% u odnosu na stanje sa 31.12.2015. Mikrokreditiranje je najvećim dijelom usmjereno na kreditiranje poljoprivrede (34%), uslužnih djelatnosti (21%) i stambenih potreba (19%), te se većim dijelom odnosi na dugoročne kredite fizičkim osobama.

Prosječne ponderirane efektivne kamatne stope na ukupne kredite u mikrokreditnom sektoru su iznosile 24,83%, te su u odnosu na četvrti kvartal 2015. godine neznatno povećane za 0,13 postotnih bodova. Međutim, promatrajući visinu kamatnih stopa kroz godine rada MKO, kamatne stope na kraju drugog kvartala 2016. godine, su značajno smanjene u odnosu na prethodne godine. U cilju smanjenja kamatnih stopa na mikrokredite, a u kontekstu zaštite potrošača-klijenta mikrokreditnih organizacija, te ispunjenja misije mikrokreditiranja, Agencija u kontrolama posebno cijeni i kontrolira sve vrste troškova poslovanja MKO koji imaju značajnog utjecaja na formiranje kamatnih stopa, te ocjenjuje njihovu neophodnost, shodno čemu izdaje adekvatne naloge. Fokus kontrola Agencije, i u narednom razdoblju, uz

stalni nadzor kvalitete aktive će biti i na kontroli troškova MKO, njihovoj opravdanosti i svrsishodnosti, s ciljem smanjenja kamatnih stopa na mikrokredite koje plasiraju MKO iz Federacije BiH.

U usporedbi s krajem prethodne godine, sa 30. 6. 2016., mikrokreditni portfelj bilježi rast od 5% (17,7 milijuna KM), ali iskazuje blago pogoršanje određenih pokazatelja kvalitete aktivnog kreditnog portfelja. Neznatno pogoršanje pokazatelja kvalitete aktivnog portfelja iskazano je povećanjem stope rezervi za kreditne gubitke sa 0,95%, koliko je iznosila na 31.12.2015., na 0,99%. Portfelj u riziku preko 30 dana iznosi 1,06% te se zadržao na istoj razini u odnosu na kraj prethodne godine. Ukupan rezultat sektora po pitanju rizičnosti portfelja nalazi se u okviru propisanog standarda (ispod 5%). Portfelj u riziku preko jednog dana kašnjenja, bilježi blago povećanje, te je sa 2,27% koliko je iznosio na kraju prethodne godine, povećan na 2,80%. Na razini sektora, postotak otpisa sa 30. 6. 2016. iznosio je 1,05% i ovaj pokazatelj je, u odnosu na kraj prethodne godine, smanjen za 0,11 postotnih bodova, te se nalazi u okviru propisanog standarda.

Osnovni izvor sredstava MKO su obveze po uzetim kreditima koje su na dan 30. 6. 2016. iznosile 213,4 milijuna KM ili 49% ukupne pasive i veće su za 2% u odnosu na stanje sa 31.12.2015. Ukupni kapital MKO na dan 30. 6. 2016. iznosio je 200,8 milijuna KM ili 46% ukupne pasive MKO koji je veći za 7,5 milijuna KM ili 4% u odnosu na kraj prethodne godine, od čega je kapital MKF iznosio 197,5 milijuna KM ili 98,4%, a kapital jednog MKD 3,3 milijuna KM ili 1,6%. Najznačajnije stavke kapitala MKF su višak prihoda nad rashodima u iznosu od 135,4 milijuna KM koji čini 69% ukupnog kapitala MKF, zatim donirani kapital koji je iznosio 56,2 milijuna KM ili 28% ukupnog kapitala MKF. Temeljni kapital i ostale rezerve MKF iznosile su 5,9 milijuna KM, odnosno 3% ukupnog kapitala MKF. Temeljni kapital jednog MKD iznosi 600 tisuća KM, a neraspoređena i dobit tekuće godine 778 tisuća KM.

U razdoblju 1.1. - 30.6.2016., od ukupno 11 MKF, 8 MKF je ostvarilo višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 7.130 tisuća KM, dok su 3 MKF ostvarile manjak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 92 tisuće KM. U razdoblju 1.1. - 30.6.2016., jedno MKD ostvarilo je neto dobit u iznosu od 447 tisuća KM (1.1. - 30.6.2015.: 96 tisuća KM neto dobiti).

Na razini mikrokreditnog sektora u Federaciji BiH, ostvaren je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 7.485 tisuća KM, što je za 177 tisuća KM više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Što se tiče operativne održivosti, od 12 MKO, 5 MKF i 1 MKD mogu iz ostvarenih redovnih prihoda pokriti rashode.

Izvjешća neovisnog vanjskog revizora

Člankom 18. Zakona o MKO, propisano je da su MKO dužne imenovati, uz suglasnost Agencije, vanjskog revizora koji će izvršiti reviziju godišnjih finansijskih izvješćaja i sačiniti revizorsko izvješće, sukladno zakonu i drugim propisima kojima se uređuje oblast računovodstva i revizije, koje MKO dostavljaju Agenciji najkasnije pet mjeseci po isteku poslovne godine na koju se izvješće odnosi. MKO su dužne revizorska izvješća u skraćenom obliku objaviti u jednoj ili više dnevnih novina, dostupnih na cijelom teritoriju BiH, u roku od 30 dana od dana prijema izvješća, i o tome, uz dostavu kopije objave, odmah izvjestiti Agenciju. U skladu sa člankom 19. Odluke o uvjetima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i drugih suglasnosti mikrokreditnim organizacijama („Službene novine

Federacije BiH“, br: 27/07 i 46/11), MKO su dužne pribaviti suglasnost Agencije za imenovanje vanjskog revizora. Izbor revizorske kuće vrši isključivo organ upravljanja MKO na prijedlog odbora za reviziju, a zahtjev za izdavanje suglasnosti s pratećom dokumentacijom i odlukom organa upravljanja o izboru revizorske kuće, dostavljaju Agenciji. U skladu s člankom 23. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06, 48/08, 34/12 i 77/12), Agencija može odbiti izvješće neovisnog revizora i zahtijevati novo izvješće koji će izraditi ovlaštenu revizora kojeg imenuje Agencija, na teret MKO.

Uvidom u dostavljena revizorska izvješća za 2015. godinu, utvrđeno je da su od 12 MKO, 10 MKF i 1 MKD imali nekvalificirana izvješća, od čega su kod 3 MKF u izvješćima istaknute činjenice koje su se uglavnom odnosile na nepoštivanje uvjeta poslovanja propisanih odlukama Agencije, dok su se kod jedne MKF odnosile na sumnju u sposobnost Fondacije da nastavi svoje poslovanje na načelu vremenske neograničenosti poslovanja zbog ostvarenog viška rashoda nad prihodima u toj godini, te akumuliranog viška rashoda nad prihodima u prethodnim godinama. Jedna MKF je imala kvalificirano izvješće, jer na dan 31. 12. 2015. nije imala minimalan iznos temeljnog kapitala od 50.000 KM koji je potreban za poslovanje MKF, u skladu sa Zakonom o mikrokreditnim organizacijama.

U prilogu 3. ove Informacije, navedeni su detaljniji podaci o revizorskim izvješćima po pojedinačnim MKO za godinu koja je završila 31. 12. 2015.

II. POSLOVNE PERFORMANSE MKO U FEDERACIJI BiH

1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA

1.1. Broj mikrokreditnih organizacija

U Federaciji BiH sa 30. 6. 2016., dozvolu za rad Agencije ima 12 MKO, od toga 11 MKF (neprofitne organizacije) i 1 MKD (profitna organizacija), te 36 organizacijskih dijelova MKD čije je sjedište u Republici Srpskoj.

Sve MKF koje su dobile dozvolu za rad Agencije, izvršile su preregistraciju sukladno ZoMKO, odnosno nastale su promjenom oblika MKO osnovanih shodno Zakonu o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH, broj: 24/00). Stoga, sve MKF zakonski su pravni slijednik imovine, prava i obveza MKO osnovanih u skladu sa ZoMKO iz 2000. godine. U Prilogu 2. nalaze se osnovni podaci o MKF i MKD koje sa 30. 6. 2016. imaju dozvolu za rad Agencije za obavljanje poslova davanja mikrokredita.

1.2. Organizacijski dijelovi

Na dan 30. 6. 2016., u Registru mikrokreditnih organizacija i njihovih organizacijskih dijelova, kojeg u skladu s člankom 13. ZoMKO, vodi Agencija, bilo je evidentirano ukupno 266 organizacijskih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH, od čega u Federaciji BiH 175, Republici Srpskoj 88 i Distriktu Brčko 3. Ukupan broj organizacijskih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH veći je za 1 organizacijski dio u odnosu na kraj prethodne godine. Ukupno 144 organizacijska dijela MKO sa sjedištem u Federaciji BiH ima ovlaštenja za dodjelu mikrokredita, stoga su upisani u nadležni registar.

Organizacijske dijelove izvan Federacije BiH ima 7 MKO, a 3 MKO posluju isključivo preko svog sjedišta, odnosno nemaju otvorenih organizacijskih dijelova ni u Federaciji BiH, ni u Republici Srpskoj. Agencija je dala dozvole za rad organizacijskih dijelova jednog MKD koje ima sjedište u Republici Srpskoj, a koje u Federaciji BiH posluje putem 36 podružnica i terenskih ureda.

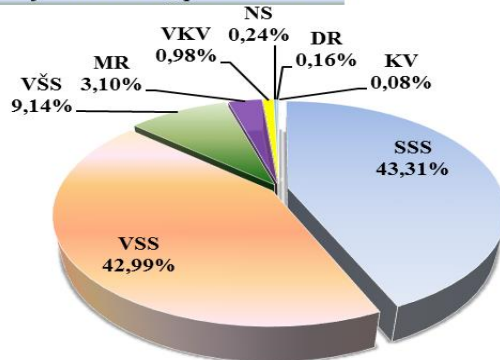
1.3. Kadrovi

Sa 30. 6. 2016., mikrokreditni sektor Federacije BiH zapošljava ukupno 1.226 radnika, što je za 26 radnika, ili 2% više u odnosu na stanje sa 31. 12. 2015. MKF zapošljavaju 1.203 radnika ili 98,1%, a MKD 23 radnika ili 1,9%.

Rb.	Kvalifikacija	31.12.2015.		Ukupno	Udjel (%)	30.6.2016.		Ukupno	Udjel (%)	Indeks
		MKF	MKD			MKF	MKD			
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8	9=(7+8)	10	11=9/5
1.	NS	3	0	3	0,25	3	0	3	0,24	100
2.	KV	1	0	1	0,08	1	0	1	0,08	100
3.	VKV	13	0	13	1,08	12	0	12	0,98	92
4.	SSS	509	10	519	43,25	521	10	531	43,31	102
5.	VSS	110	1	111	9,25	111	1	112	9,14	101
6.	VSS	511	9	520	43,33	516	11	527	42,99	101
7.	MR	30	1	31	2,58	37	1	38	3,10	123
8.	DR	2	0	2	0,17	2	0	2	0,16	100
UKUPNO		1.179	21	1.200	100,00	1.203	23	1.226	100,00	102

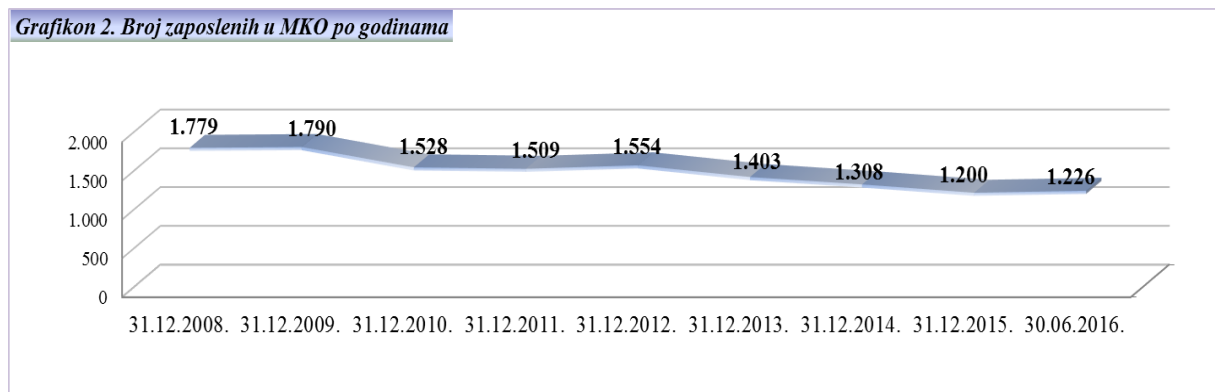
U strukturi zaposlenih najveći je udjel SSS od 43,31%, VSS od 42,99%, i VŠS od 9,14%. Postotak udjela zaposlenih s visokom i višom stručnom spremom u porastu je za 1%, sa srednjom stručnom spremom za 2%, dok je postotak udjela zaposlenih magistara u porastu za 23%.

Grafikon 1. Kvalifikacijska struktura zaposlenih u MKO

Promatrajući broj zaposlenih kroz godine rada MKO, najveći broj zaposlenih zabilježen je na kraju 2009. godine kada su MKO zapošljavale 1.790 radnika. MKO su sa 30. 6. 2016. zapošljavale 1.226 radnika, što predstavlja smanjenje od 32% u odnosu na kraj 2009. godine. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveće smanjenje broja zaposlenih, za čak 63%, odnosno 33%.

Grafikon 2. Broj zaposlenih u MKO po godinama

2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA MKO

2.1. Bilanca stanja

Bilančna suma MKO sa 30. 6. 2016. iznosi 435,2 milijuna KM i za 11,9 milijuna KM ili 3% je veća u odnosu na stanje sa 31. 12. 2015. Rast bilančne sume u odnosu na kraj prethodne godine bilježi 6 MKF i jedno MKD, pad su zabilježile 3 MKF, dok su 2 MKF zadržale približno istu razinu bilančne sume u odnosu na promatrano razdoblje.

Pad bilančne sume do 10% u odnosu na 31. 12. 2015. zabilježile su 2 MKF, dok je jedna MKF, u prvih šest mjeseci 2016. godine, aktivu smanjila za 5,3 milijuna KM, te je zabilježila pad od čak 20% u odnosu na kraj prethodne godine.

Najveći udjel u ukupnoj bilanci MKO ima 5 MKF i 1 MKD aktivom u iznosu od 388 milijuna KM ili 89%.

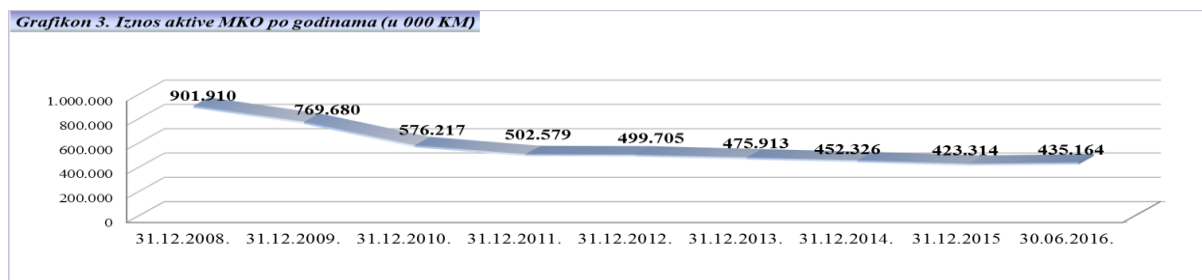

Tablica 2. Bilanca stanja MKO

OPIS	31.12.2015.			30.6.2016.					Ind.
	Stanje za MKF	Stanje za MKD	UKUPNO	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	
1	2	4	6=(2+4)	7	8	9	10	11=(7+9)	12
AKTIVA									
1. Novčana sredstva	29.442	3.452	32.894	21.017	5	5.798	21	26.815	82
2. Plasmani bankama	733	0	733	653	0	0	0	653	89
3. Krediti	338.599	16.772	355.371	351.220		21.858		373.078	105
4. Rezer. za kred. gubitke	3.359	29	3.388	3.521		177		3.698	109
5. Neto krediti	335.240	16.743	351.983	347.699	85	21.681	78	369.380	105
6. Posl. pr. i ost. fik. aktiva	28.025	7	28.032	28.202	7	6	0	28.208	101
7. Dugoročne investicije	3.061	0	3.061	3.061	1	0	0	3.061	100
8. Ostala aktiva	6.593	205	6.798	6.830	2	428	1	7.258	107
9. Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	186	1	187	202		9		211	113
UKUPNO AKTIVA	402.908	20.406	423.314	407.260	100	27.904	100	435.164	103
PASIVA									
10. Obv. po uzetim kred.	191.618	16.737	208.355	189.721	47	23.673	85	213.394	102
11. Ostale obveze	20.835	830	21.665	20.046	5	945	3	20.991	97
12. Kapital	190.455	2.839	193.294	197.493	48	3.286	12	200.779	104
UKUPNO PASIVA	402.908	20.406	423.314	407.260	100	27.904	100	435.164	103
Izvanbilančna evidencija	122.138	57	122.195	118.535		73		118.608	97

Promatrajući bilančnu sumu MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos iste zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosila 901,9 milijuna KM. Bilančna suma MKO na dan 30. 6. 2016. iznosila je 435,2 milijuna KM, i manja je za čak 52% u odnosu na kraj 2008. godine. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveći pad bilančne sume, kod kojih je ista pala za čak 85%, odnosno 63%.

Grafikon 3. Iznos aktive MKO po godinama (u 000 KM)

U strukturi aktive MKO, novčana sredstva iznose 26,8 milijuna KM ili 6% sa stopom pada od 18% u odnosu na 31. 12. 2015. i većinom se odnose na novčana sredstva MKF. Plasmani bankama iznose 0,7 milijuna KM i manji su za 11% u odnosu na kraj prethodne godine.

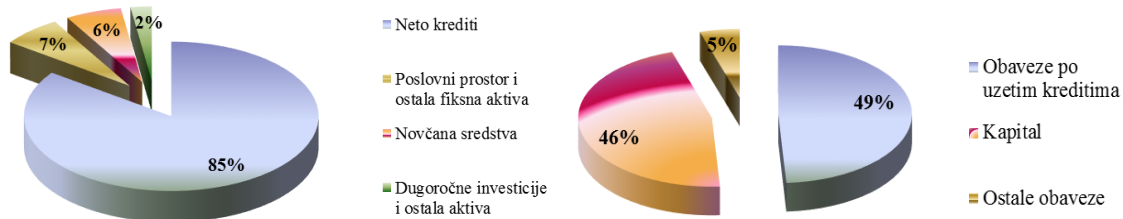
Neto krediti, odnosno bruto krediti umanjani za rezerviranja za kreditne gubitke iznose 369,4 milijuna KM ili 85% ukupne aktive i veći su za 17,4 milijuna KM ili 5% u odnosu na 31.12.2015. Rast neto kredita u odnosu na kraj prethodne godine zabilježilo je 8 MKF i 1

MKD, dok su pad zabilježile 3 MKF. U odnosu na 31.12.2015., pad neto kredita do 10% zabilježile su 2 MKF, dok je jedna MKF zabilježila pad neto kredita od 16% u promatranom razdoblju.

Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva iznose 28,2 milijuna KM ili 7% ukupne aktive i za 0,2 milijuna KM ili 1%, ova bilančna pozicija veća je u odnosu na kraj prethodne godine. Postotak fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu (umanjenu za donirani kapital) na razini sektora iznosi 7,44% što je u okviru dozvoljenog iznosa (do 10%), a gledano pojedinačno, tri MKF krše ovaj standard. Dugoročne investicije iskazuje samo jedna MKF u iznosu od 3,1 milijun KM, dok ostala aktiva (umanjena za rezerviranja na ostale stavke aktive osim kredita), iznosi 7 milijuna KM koju čine obračunate kamate, avansi, aktivna vremenska razgraničenja i drugo. Ove dvije bilančne pozicije čine 2% ukupne aktive mikrokreditnog sektora. Postotak ostale aktive na razini sektora u odnosu na ukupnu aktivu iznosi 1,67%, a gledajući pojedinačno kod nijedne MKF ova pozicija ne prelazi 10%.

Grafikon 4. Struktura aktive i pasive MKO

U strukturi pasive MKO, obveze po uzetim kreditima osnovni su izvor sredstava i iznose 213,4 milijuna KM ili 49% ukupne pasive i veće su za 2% u odnosu na 31. 12. 2015.

- 000 KM -

OPIS	31.12.2015.				30.6.2016.				Indeks
	MKF	MKD	UKUPNO	%	MKF	MKD	UKUPNO	%	
1	2	3	4=(2+3)	5	6	7	8=(6+7)	9	10=8/4
1. Obveze po uzetim kratkoroč. kreditima	78.023	768	78.791	38	89.854	2.380	92.234	43	117
2. Obveze po uzetim dugoroč. Kreditima	113.595	15.969	129.564	62	99.867	21.293	121.160	57	94
UKUPNO	191.618	16.737	208.355	100	189.721	23.673	213.394	100	102

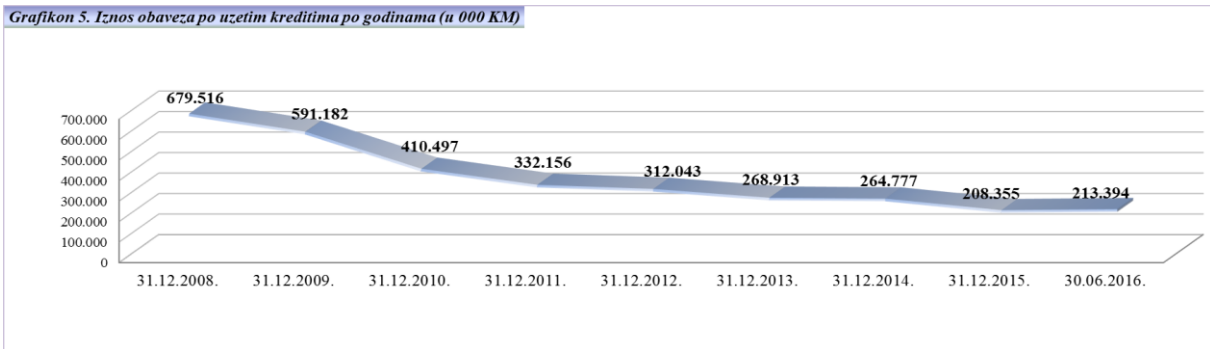
Od ukupnih obveza po uzetim kreditima, dugoročni krediti (koje nemaju 2 MKF) iznose 121,2 milijuna KM ili 57% i manji su za 6% u odnosu na kraj prethodne godine, dok kratkoročni krediti (koje nemaju 3 MKF) iznose 92,2 milijuna KM ili 43% i veći su za 17% u odnosu na kraj prethodne godine. Dvije MKF sa 30. 6. 2016. nisu imale obveza po uzetim kreditima.

Kreditori, domaće komercijalne banke i razni međunarodni socijalno orijentirani komercijalni fondovi i dalje pokazuju visok stupanj opreza i uzdržanost kod kreditiranja većeg broja MKO, uslijed čeka su mnoge MKO uskraćene za povoljnija financijska sredstva kojim bi financirale svoju aktivnost. Jedan od najznačajnijih rizika za razvoj i rast sektora predstavlja nepovjerenje vjerovnika koji potražuju preko 50 milijuna KM od jedne MKF koja se nalazi u stečaju i koja je zbog lošeg upravljanja imovinom MKF pretrpjela značajne gubitke. Prema dostavljenim izvješćima o likvidnosti MKO sa stanjem na dan 30. 6. 2016., jedna MKF ima značajnih

problema s održavanjem likvidnosti, te će ista, prema podacima navedenim u izvješću, u narednim izvještajnim razdobljima ostvariti smanjenje aktivnog kreditnog portfelja.

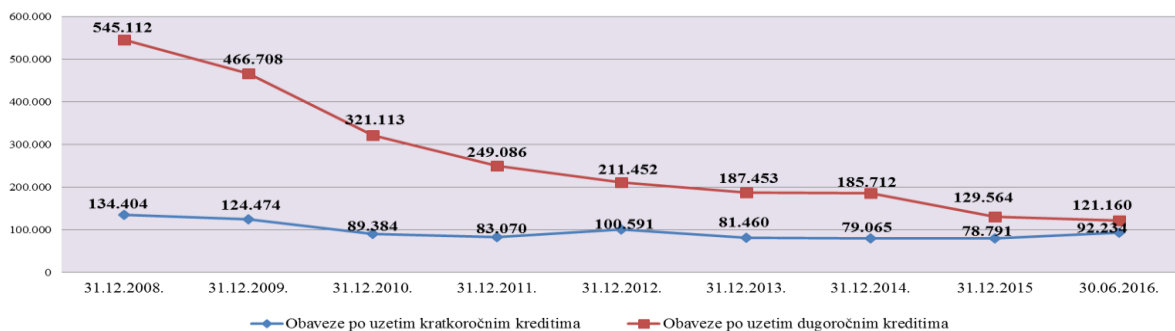
Promatrajući iznos ukupnih obveza MKO po uzetim kreditima kroz godine rada MKO, najveći iznos istih zabilježen je na kraju 2008. godine kada su iznosile 679,5 milijuna KM. Ukupne obveze MKO po uzetim kreditima na dan 30. 6. 2016. iznosile su 213,4 milijuna KM, i manje su za čak 69% u odnosu na kraj 2008. godine. Promatrajući ova dva razdoblja kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveći pad iznosa ukupnih obveza po uzetim kreditima, kod kojih su iste pale za čak 85%.

Grafikon 5. Iznos obaveza po uzetim kreditima po godinama (u 000 KM)

Pored toga što su ukupne obveze po uzetim kreditima u odnosu na 2008. godinu, manje za 69%, odnosno veće za 2% u odnosu na kraj prethodne godine, promatrajući obveze po uzetim kreditima po ročnosti, dugoročni krediti su, u odnosu na 2008. godinu, u padu za čak 78%, odnosno u padu za 6% u odnosu na kraj 2015. godine, dok su kratkoročni krediti u odnosu na 2008. godinu manji za 31%, odnosno veći za 17% u odnosu na kraj 2015. godine.

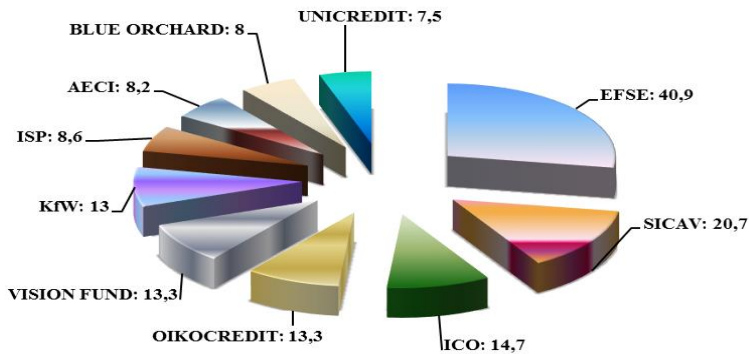
Grafikon 6. Obaveze po uzetim kratkoročnim i dugoročnim kreditima

Deset najznačajnijih kreditora MKO su:

- 1.) EFSE – Europski fond za Jugoistočnu Europu, Luksemburg (40,9 milijuna KM);
- 2.) Responsibility SICAV, Švicarska (20,7 milijuna KM);
- 3.) ICO – Instituto de Credito Oficial, Španjolska (14,7 milijuna KM);
- 4.) Oikokredit, Nizozemska (13,3 milijuna KM);
- 5.) Vision Fund, USA (13,3 milijuna KM);
- 6.) KfW - Kreditanstalt fur Wiederaufbau, Njemačka (13 milijuna KM);
- 7.) Intesa SanPaolo Banka, BiH (8,6 milijuna KM);
- 8.) AECI – Agencija za međunarodnu suradnju Kraljevine Španjolske (8,2 milijuna KM);
- 9.) Blue Orchard (8 milijuna KM)
- 10.) UniCredit Bank d.d. Mostar (7,5 milijuna KM)

Grafikon 7. Najznačajniji izvori sredstava MKO (u mil. KM)

Ostale obveze iznose 21 milijun KM ili 5% ukupne pasive, a čine ih obveze prema zaposlenim, dobavljačima, pasivna vremenska razgraničenja i drugo. Postotak ostalih obveza na razini sektora u odnosu na ukupne obveze iznosi 8,96%, a gledajući pojedinačno, ukupno 6 MKF ima postotak ostalih obveza veći od 10% u odnosu na ukupne obveze.

Izvanbilančna evidencija na dan 30. 6. 2016. iznosi 118,6 milijuna KM i manja je za 3% u odnosu na kraj prethodne godine.

2.2. Kapital

Ukupni kapital MKO na dan 30. 6. 2016. iznosi 200,8 milijuna KM ili 46% ukupne pasive i veći je za 7,5 milijuna KM ili 4% u odnosu na kraj 2015. godine. Kapital MKF iznosi 197,5 milijuna KM ili 98,4%, a kapital jednog MKD 3,3 milijuna KM ili 1,6%.

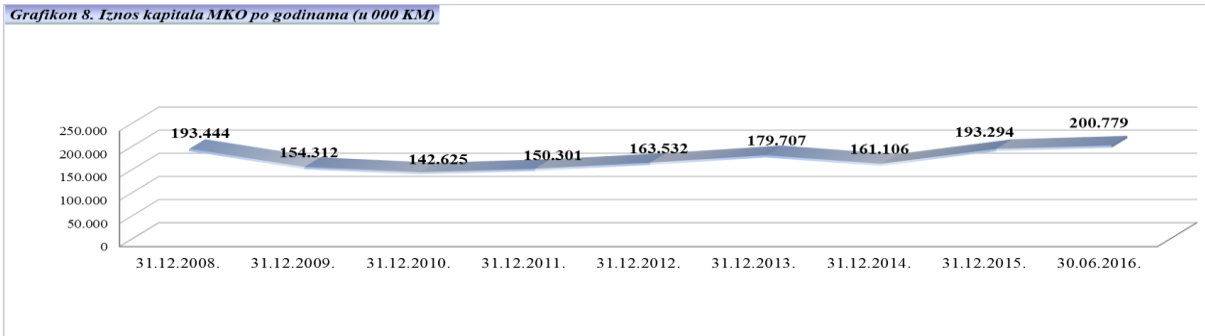
Ukupan kapital mikrokreditnog sektora (umanjen za donirani kapital) iznosi 33,22% ukupne aktive, a 4 MKF imaju postotak iznosa kapitala (umanjenog za donirani kapital) u odnosu na ukupnu aktivu manji od dozvoljenog iznosa, odnosno manji od 10% ukupne aktive.

- 000 KM -

Tablica 4. Struktura kapitala MKO											
OPIS	31.12.2015.					30.6.2016.					Indeks
	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	
1	2	3	4	5	6=2+4	7	8	9	10	11=7+9	12=11/6
Donirani kapital	56.096	30	0	0	56.096	56.202	28	0	0	56.202	100
Temeljni kapital	3.821	2	600	21	4.421	3.820	2	600	18	4.420	100
Višak/manjak prihoda nad rashodima	128.432	67	0	0	128.432	135.398	69	0	0	135.398	105
Emisioni ažio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Neraspoređena dobit	0	0	331	12	331	0	0	778	24	778	235
Zakonske rezerve	0	0	1.908	67	1.908	0	0	1.908	58	1.908	100
Ostale rezerve	2.106	1	0	0	2.106	2.073	1	0	0	2.073	98
UKUPNO KAPITAL	190.455	100	2.839	100	193.294	197.493	100	3.286	100	200.779	104

Promatrajući iznos kapitala MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos istog zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosio 193,4 milijuna KM. Kapital MKO, na dan 30. 6. 2016., iznosio je 200,8 milijuna KM, i za 7,3 milijuna KM ili 4% je veći u odnosu na kraj 2008. godine.

Grafikon 8. Iznos kapitala MKO po godinama (u 000 KM)

U strukturi kapitala MKF najznačajniji je višak prihoda nad rashodima koji iznosi 135,4 milijuna KM, te čini 69% ukupnog kapitala MKF i veći je za 7 milijuna KM ili 5% u odnosu na kraj prethodne godine. Manjak prihoda nad rashodima za razdoblje od 1.1. do 30.6.2016. ostvarile su 3 MKF, a višak prihoda nad rashodima 8 MKF, dok je jedno MKD ostvarilo neto dobit. Višak prihoda nad rashodima odnosno dobit od redovnog poslovanja na dan 30. 6. 2016. ostvarilo je 6 MKF i 1 MKD, dok je 5 MKF ostvarilo manjak prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja. Od tih 5 MKF, dvije MKF su zahvaljujući izvanrednim prihodima, na kraju drugog kvartala 2016. godine, ostvarile pozitivan rezultat. Izvanredni prihodi izravan su rezultat povećane naplate potraživanja po otpisanim kreditima.

Značajan izvor kapitala MKF čini donirani kapital koji iznosi 56,2 milijuna KM ili 28% ukupnog kapitala MKF. Iznos doniranog kapitala o kojem izvještavaju MKO se nalazi na približno istoj razini u odnosu na kraj prethodne godine. Sukladno članku 11. Odluke o ostalim općim uvjetima za poslovanje mikrokreditne organizacije, MKO su dužne voditi evidenciju o doniranim sredstvima i tretirati ih kao donirani kapital o čijem stanju su dužne izvještavati Agenciju. Prema zvaničnim kvartalnim izvješćima koje dostavljaju Agenciji, 10 MKF iskazuje vrijednost doniranog kapitala u svojim izvješćima, te vodi evidenciju o stanju istog.

Temeljni kapital MKF na dan 30. 6. 2016. iznosi 3,8 milijuna KM ili 2% ukupnog kapitala MKF. Ostale rezerve, koje se odnose na 2 MKF, iznose 2,1 milijun KM, ili 1% ukupnog kapitala MKF. Osnovni kapital jednog MKD iznosi 600 tisuća KM, a dobit 778 tisuća KM.

2.3. Kreditni portfelj

Osnovna djelatnost MKO je mikrokreditiranje na koje se odnosi iznos od 373,1 milijun KM ili 86% ukupne aktive mikrokreditnog sektora. Razina ukupnih kredita sektora zavisi od stanja kredita MKF na koje se odnosi 351,2 milijuna KM ili 94% od ukupnih kredita, dok se na MKD odnosi 21,9 milijuna KM ili 6% od ukupnih kredita. Neto krediti, koje čine ukupni krediti umanjani za rezerve za kreditne gubitke prikazani su u Tablici 5.

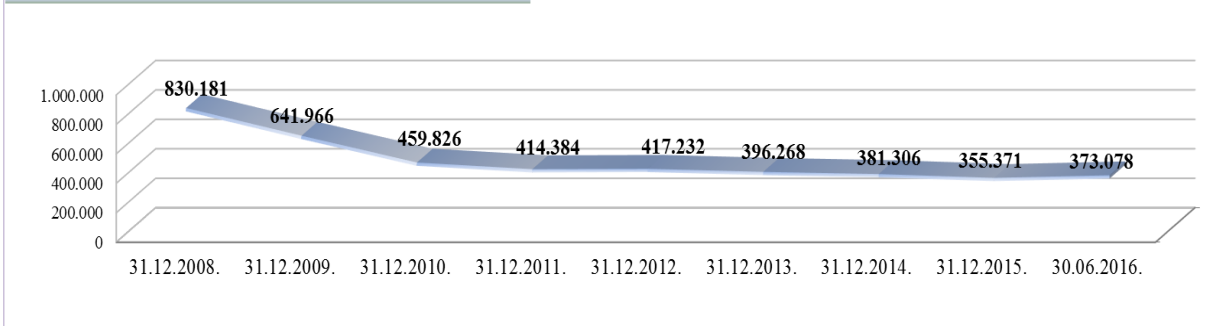
- 000 KM -

Tablica 5. Neto krediti								
Red. Broj	OPIS	31.12.2015.			30.6.2016.			Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8=(6+7)	9=8/5
1.	Kreditni	338.599	16.772	355.371	351.220	21.858	373.078	105
2.	Rezerve za kreditne gubitke	3.359	29	3.388	3.521	177	3.698	109
3.	Neto krediti (1.-2.)	335.240	16.743	351.983	347.699	21.681	369.380	105

Neto krediti iznose 369,4 milijuna KM i za 5% su veći u odnosu na 31. 12. 2015., dok su krediti na bruto osnovi također veći za 5% u odnosu na kraj prethodne godine.

Rezerve za kreditne gubitke iznose 3,7 milijuna KM i veće su za 9% u odnosu na 31. 12. 2015. Omjer rezervi za kreditne gubitke u odnosu na ukupan kreditni portfelj iznosi 0,99%, te u odnosu na omjer sa 31. 12. 2015., bilježi pogoršanje od 0,04 postotna boda.

Grafikon 9. Iznos bruto portfolija MKO po godinama (u 000 KM)

Promatrajući bruto portfelj MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos istog zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosio 830,2 milijuna KM. Ukupan bruto portfelj na dan 30. 6. 2016. iznosio je 373,1 milijun KM, i isti je manji za 55% u odnosu na kraj 2008. godine. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveći pad bruto portfelja, kod kojih je isti pao za čak 88%, odnosno 69%.

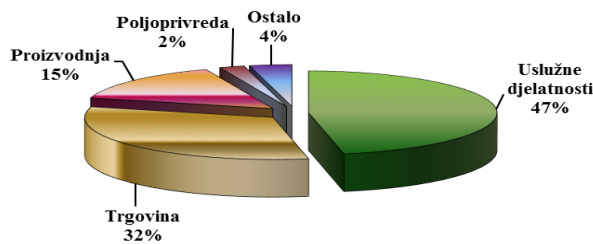
- 000 KM -

Tablica 6. Sektorska i ročna struktura mikrokredita MKO na dan 30. 6. 2016.

Red. Broj	Mikrokrediti	Kratkoročni krediti	Dugoročni krediti	Dospjela potraživanja	UKUPNO	%
1	2	3	4	5	6=(3+4+5)	7
1.	Pravnim osobama					
a.)	Uslužne djelatnosti	210	3.764	14	3.988	47%
b.)	Trgovina	239	2.467	16	2.722	32%
c.)	Poljoprivreda	34	191	0	225	2%
d.)	Proizvodnja	114	1.162	8	1.284	15%
e.)	Ostalo	54	252	2	308	4%
	UKUPNO 1:	651	7.836	40	8.527	100%
2.	Fizičkim osobama					
a.)	Uslužne djelatnosti	7.986	65.302	322	73.610	20%
b.)	Trgovina	2.909	19.562	108	22.579	6%
c.)	Poljoprivreda	12.250	115.505	263	128.018	35%
d.)	Proizvodnja	968	7.207	149	8.324	2%
e.)	Stambene potrebe	2.708	68.047	156	70.911	20%
f.)	Ostalo	10.405	50.321	383	61.109	17%
	UKUPNO 2:	37.226	325.944	1.381	364.551	100%
	UKUPNO (1+2):	37.877	333.780	1.421	373.078	

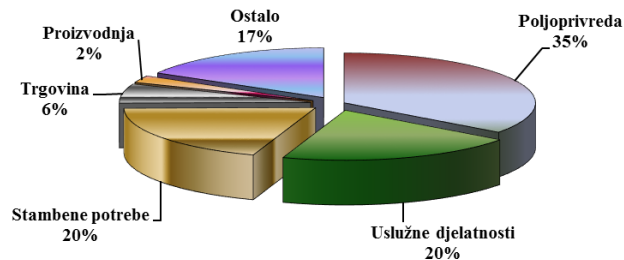
Od ukupnog iznosa mikrokredita, 8,5 milijuna KM ili 2% plasirano je pravnim osobama, a 364,6 milijuna KM ili 98% plasirano je fizičkim osobama. U ročnoj strukturi mikrokredita, na kratkoročne kredite, u koje se uključuju i dospjela potraživanja odnosi se 39,3 milijuna KM ili 11%, a na dugoročne kredite 333,8 milijuna KM ili 89%. Sama dospjela potraživanja ukupno iznose 1,4 milijuna KM i gotovo u cijelosti se odnose na kredite dane fizičkim osobama.

Grafikon 10. Sektorska struktura mikrokredita plasiranih pravnim licima

Prema granskoj strukturi, najveći iznos od ukupnog iznosa mikrokredita danih **pravnim osobama**, plasiran je za uslužne djelatnosti i trgovinu – uslužne djelatnosti 4 milijuna KM ili 47%, odnosno trgovina 2,7 milijuna KM ili 32%. Za proizvodnju je dato 1,3 milijuna KM ili 15% od ukupnog iznosa mikrokredita danih pravnim osobama, dok je za poljoprivredu dato 0,2 milijuna KM ili 2%, a za ostale namjene 0,3 milijuna KM ili 4%.

Grafikon 11. Sektorska struktura mikrokredita plasiranih fizičkim licima

Što se tiče kredita danih **fizičkim osobama**, 128 milijuna KM ili 35% plasirano je za poljoprivredu, zatim 73,6 milijuna KM ili 20% za uslužne djelatnosti, za stambene potrebe 70,9 milijuna KM ili 20%, za trgovinu je plasirano 22,6 milijuna KM ili 6%, za proizvodnju 8,3 milijuna KM ili 2%, te za ostalo 61,1 milijun KM ili 17%.

- 000 KM -

Tablica 7. Sektorska struktura mikrokredita				
Mikrokrediti za:	31.12.2015.	30.6.2016.	Udjel	Indeks
Poljoprivreda	122.622	128.243	34%	105
Uslužne djelatnosti	76.481	77.598	21%	101
Stambene potrebe	64.657	70.911	19%	110
Ostale namjene	56.979	61.417	16%	108
Trgovina	25.588	25.301	7%	99
Proizvodnja	9.044	9.608	3%	106
UKUPNO	355.371	373.078	100%	105

Na temelju analize granske strukture zaključuje se da je mikrokreditiranje najvećim dijelom usmjereno na kreditiranje poljoprivrede (34%), uslužnih djelatnosti (21%) i stambenih potreba (19%), te se većim dijelom odnosi na dugoročne kredite fizičkim osobama iz čega proističe da se krediti u najvećem broju slučajeva odobravaju osobama koja nemaju pristup tradicionalnim izvorima financiranja kako zbog rizičnosti posla kojeg obavljaju, tako i zbog nedostatka adekvatnih kolaterala.

U odnosu na kraj prethodne godine, postotak ukupnih kredita koji se daju po svim kreditnim proizvodima u porastu je od 1% do 10%, osim kredita za trgovinu koji su u padu za 1% u promatranom razdoblju. U pogledu ročnosti mikrokredita, dugoročni mikrokrediti su u

porastu za 6% u odnosu na kraj prethodne godine, dok su kratkoročni mikrokrediti (uključujući i dospjela potraživanja), također, u porastu za 1% u promatranom razdoblju.

- 000 KM -

OPIS	31.12.2015.	30.6.2016.	Udjel	Indeks
Dugoročni mikrokrediti	316.294	333.780	89%	106
Kratkoročni mikrokrediti s dospjelim potraživanjima	39.077	39.298	11%	101
UKUPNO	355.371	373.078	100%	105

Prema izvješćima koje su mikrokreditne organizacije dostavile Agenciji vezano za iznos rizičnog portfelja uslijed elementarnih nepogoda iz svibnja 2014. godine na dan 30. 6. 2016., aktivni kreditni portfelj koji nije kasnio sa 30. 4. 2014., a koji je rizičan uslijed elementarnih nepogoda iznosi 2 milijuna KM. Kreditni portfelj koji je kasnio sa 30. 4. 2014., a koji je dodatno rizičan, uslijed elementarnih nepogoda, na dan 30. 6. 2016., iznosi 39 tisuća KM. Kreditni portfelj koji je ponovno ugovoren – reprogramiran uslijed elementarnih nepogoda na dan 30. 6. 2016., iznosi 0,8 milijuna KM. Najveći udjel u iznosu reprogramiranih kredita uslijed elementarnih nepogoda imaju krediti za poljoprivredu (38%) i krediti za stambene potrebe (28%).

Odlukom o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/07), MKO su dužne sva kreditna sredstva i druga potraživanja raspoređivati u određene grupe primjenom kriterija broja dana kašnjenja u otplati na način da za svaku grupu izdvaja rezerve za kreditne i druge gubitke na teret troškova poslovanja. Osnovicu za obračun visine rezervi čini iznos neotplaćenog kredita, dospjele kamate i naknade i sve druge stavke kod kojih je MKO izložena riziku nemogućnosti naplate, odnosno poslovnog neuspjeha. Iznosi potraživanja razvrstanih u zadane grupe i obračunate rezerve po tim grupama sa stanjem na dan 30. 6. 2016. vide se iz sljedeće tablice.

- 000 KM -

Rb	Dani kašnjenja	Stope rezer vi— ranja	Iznos kredita	Udjel (%)	Dospjela kamata		Iznos ostalih stavki aktive	Rezerviranja			Ukupna rezerviranja
					Stopa rezer vi— ranja	Iznos kamate		Po kreditima	Po dospjelim kamatama	Po ostalim stavkama aktive	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=(4x3)/100	10=(7x6)/100	11=(8x3)/100	12=(9+10+11)
1.	0	0%	362.620	97,20	0%	195	288	0	0	0	0
2.	1 – 15	2%	3.348	0,90	2%	42	0	67	0	0	67
3.	16 – 30	15%	3.152	0,84	100%	53	0	473	53	0	526
4.	31 – 60	50%	1.450	0,39	100%	41	0	725	41	0	766
5.	61 – 90	80%	893	0,24	100%	35	0	715	35	0	750
6.	91 – 180	100%	1.615	0,43	100%	82	0	1.718	82	0	1.800
UKUPNO			373.078	100,00		448	288	3.698	211	0	3.909
7.	preko 180	Otpis	1.006		100%	88					

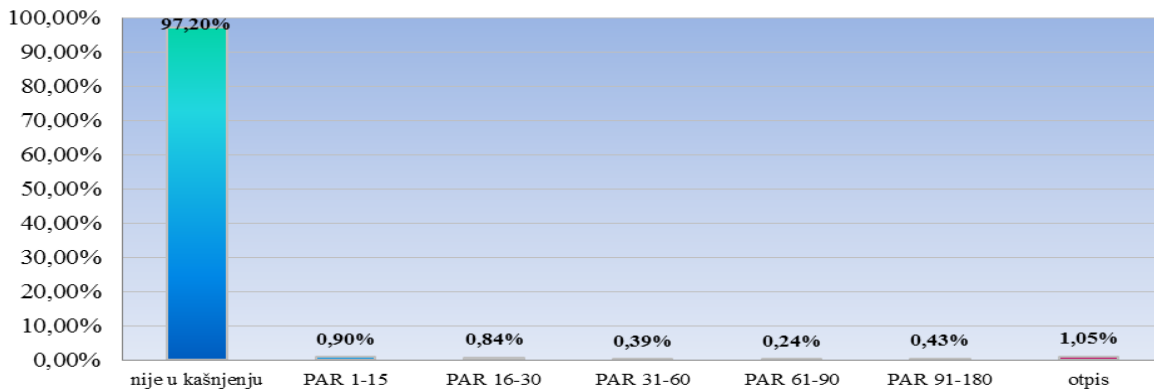
*U koloni 9. u kategoriji dana u kašnjenju (91-180), uključena su dodatna rezerviranja jedne MKF za reprogramirane kredite, kredite za dodatna sredstva i ugovorne obaveze.

Kašnjenje u otplati dulje od jednog dana imaju krediti u iznosu od 10,5 milijuna KM ili 2,8%, dok 97,20% kredita nije u kašnjenju. Ukupan iznos dospjelih kamata po aktivnim kreditima koji imaju kašnjenje u otplati dulje od jednog dana iznosi 0,3 milijuna KM. Ukupan iznos obračunatih rezervi po svim osnovama je 3,9 milijuna KM i u odnosu na 31. 12. 2015., veće su za 0,3 milijuna KM, odnosno 9%.

Tijekom prvih šest mjeseci 2016. godine, MKO su otpisale 1,9 milijuna KM glavnice i 0,2 milijuna KM kamate.

Grafikon 12. Kvalitet portfolija MKO

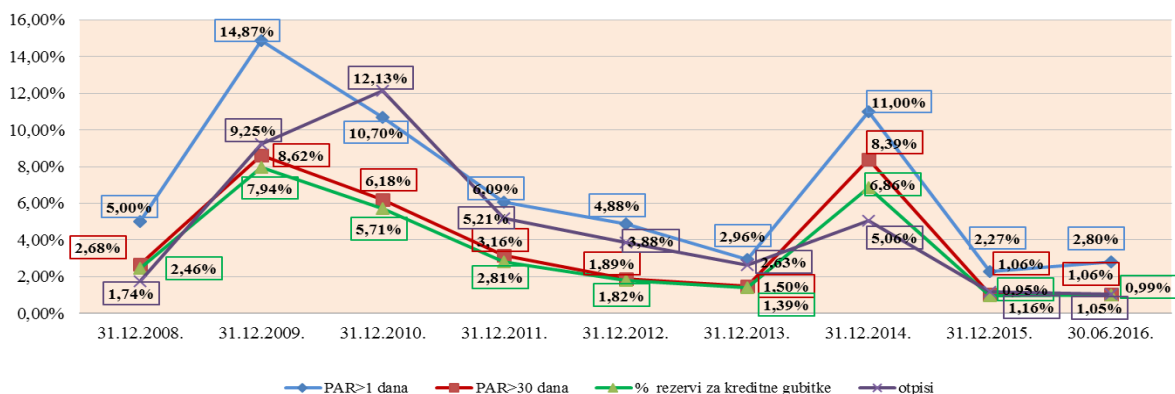

2.3.1. Ključni pokazatelji kvalitete kreditnog portfelja

U usporedbi s krajem prethodne godine, sa 30. 6. 2016., mikrokreditni portfelj bilježi rast od 5% (17,7 milijuna KM), dok su se određeni pokazatelji kvalitete aktivnog kreditnog portfelja neznatno pogoršali u promatranom razdoblju. Većina MKO izložena je pritisku konkurencije kako od većih MKO tako i od banaka, te se mnoge MKO i dalje se suočavaju s nedostatkom sredstava za financiranje kreditnog portfelja.

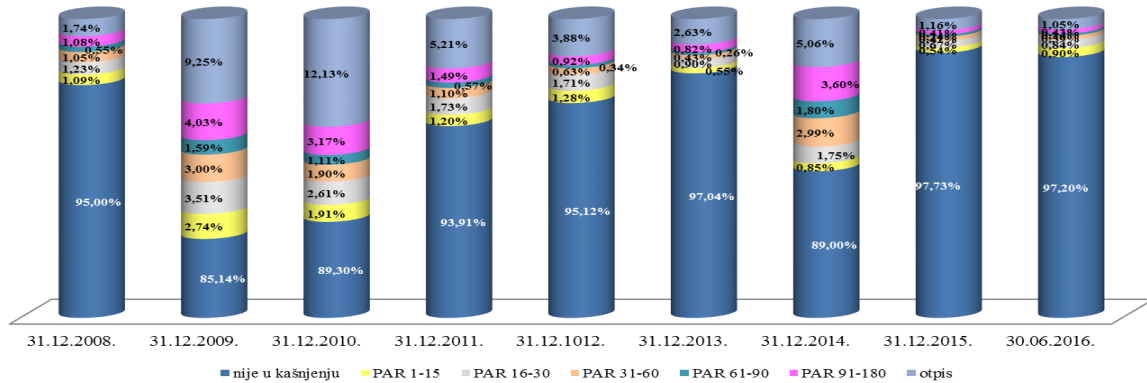
Neznatno pogoršanje određenih pokazatelja kvalitete aktivnog kreditnog portfelja iskazano je povećanjem stope rezervi za kreditne gubitke, sa 0,95%, koliko je iznosila na 31.12.2015. godine, na 0,99%. Portfelj u riziku preko 30 dana iznosi 1,06% te se zadržao na istoj razini u odnosu na kraj prethodne godine. Ukupan rezultat sektora po pitanju rizičnosti portfelja nalazi se u okviru propisanog standarda (ispod 5%), a gledajući pojedinačno dvije MKF krše propisani standard. Portfelj u riziku preko jednog dana kašnjenja, bilježi blago povećanje, te je sa 2,27% koliko je iznosio na kraju prethodne godine, povećan na 2,80%.

Grafikon 13. Pokazatelji kvaliteta aktivnog portfolija MKO

Tijekom prvih šest mjeseci 2016. godine, MKO su otpisale 1.193 kreditne partije (1.176 otpisane kreditne partije odnose se na fizičke osobe, a 17 na pravne osobe) u ukupnom iznosu od 2,1 milijun KM, od čega se 1,9 milijuna KM odnosi na otpisanu glavnicu.

Grafikon 14. Klasifikacija bruto portfolija MKO po godinama

Na razini sektora, postotak otpisa sa 30. 6. 2016. iznosio je 1,05% i ovaj pokazatelj je, u odnosu na kraj prethodne godine, smanjen za 0,11 postotnih bodova, te se nalazi u okviru propisanog standarda. Dvije MKF ne zadovoljavaju standard Agencije u pogledu postotka otpisa kredita koji mora biti ispod 3%.

- 000 KM -

OPIS	FIZIČKE OSOBE		PRAVNE OSOBE		UKUPNO	
	Otpisana glavnica	Otpisana kamata	Otpisana glavnica	Otpisana kamata	Otpisana glavnica	Otpisana kamata
1	2	3	4	5	6	7
Početno stanje na datum 1.1.2016.	105.851	11.277	2.798	297	108.649	11.574
Promjene u 2016. godini:						
Novi otpis u tekućoj godini	1.863	162	48	4	1.911	166
<i>otpis u razdoblju 1.1.-31.3.</i>	888	76	17	2	905	78
<i>otpis u razdoblju 1.4.-30.6.</i>	975	86	31	2	1.006	88
<i>otpis u razdoblju 1.7.-30.9.</i>	0	0	0	0	0	0
<i>otpis u razdoblju 1.10.-31.12.</i>	0	0	0	0	0	0
Naplaćeno u tekućoj godini	4.482	411	73	5	4.555	416
<i>naplata otpisa u razdoblju u 1.1.-31.3.</i>	2.108	205	22	2	2.130	207
<i>naplata otpisa u razdoblju 1.04.-30.6.</i>	2.374	206	51	3	2.425	209
<i>naplata otpisa u razdoblju 1.7.-30.9.</i>	0	0	0	0	0	0
<i>naplata otpisa u razdoblju 1.10.-31.12.</i>	0	0	0	0	0	0
Trajni otpis u tekućoj godini	493	68	0	0	493	68
<i>trajni otpis u razdoblju 1.01.-31.3.</i>	467	65	0	0	467	65
<i>trajni otpis u razdoblju 1.04.-30.6.</i>	26	3	0	0	26	3
<i>trajni otpis u razdoblju 1.07.-30.9.</i>	0	0	0	0	0	0
<i>trajni otpis u razdoblju 1.10.-31.12.</i>	0	0	0	0	0	0
Saldo na datum 30.6.2016.	102.739	10.960	2.773	296	105.512	11.256

* Napomena: Podaci u Tablici 10. razlikuju se od ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima prikazanih u izvanbilančnoj evidenciji za iznos od 1,5 milijuna KM koji se odnosi na sudske troškove, zatezne i procesne kamate kao dio izvansudskih nagodbi kod dvije MKF.

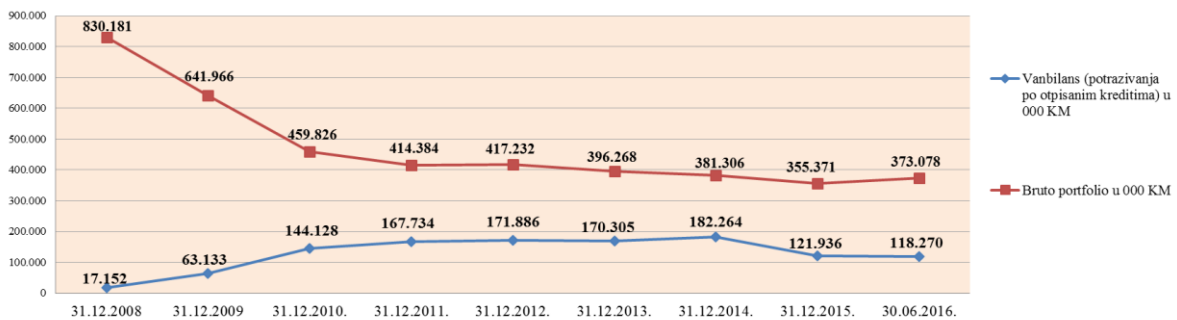
Mikrokreditne organizacije nastavile su ulagati napore u naplatu potraživanja po otpisanim kreditima, pa su tako tijekom prvog prvih šest mjeseci 2016. godine, naplatile 4,6 milijuna KM otpisane glavnice i 0,4 milijuna KM otpisane kamate, dok je u istom izvještajnom razdoblju trajni otpis iznosio 0,5 milijuna KM po glavnici i 0,1 milijun KM po kamati. Što se Agencija za bankarstvo Federacije BiH
Sektor za nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija

tiče efikasnosti naplate otpisanih kredita tijekom prvih šest mjeseci 2016. godine, jedno MKD i 2 MKF su imale postotak efikasnosti naplate otpisanih kredita u rasponu od 5% do 7% u odnosu na ukupan iznos potraživanja po otpisanim kreditima, dok su 9 MKF imale postotak efikasnosti naplate u rasponu od 4% do 5%.

Ukupna potraživanja po otpisanim kreditima koja se nalaze u izvanbilančnoj evidenciji sa 30. 6. 2016. iznose 118,3 milijuna KM i manja su za 2% u odnosu na kraj prethodne godine.

U odnosu na 2008. godinu, bruto portfelj MKO manji je za 55%, dok su potraživanja po otpisanim kreditima veća skoro 7 puta, i sa 30. 6. 2016. čine 32% ukupnog kreditnog portfelja. Postoje značajna odstupanja u kvaliteti portfelja između različitih MKO, koja su evidentna iz podatka da tri MKF imaju preko 60% ukupno otpisanih kredita u odnosu na ukupni bruto portfelj (kod jedne MKF ukupan iznos potraživanja po otpisanim kreditima, koji se nalaze u izvanbilanci veći je od iznosa ukupnih bruto kredita za 107%), što je izravna posljedica kreditne ekspanzije u prošlosti i nedomaćinskog upravljanja imovinom MKF. Jedna MKF i jedno MKD iskazali su ukupne otpise ispod 10% ukupnog bruto portfelja.

Grafikon 15. Potraživanja po otpisanim kreditima i bruto portfolio MKO

MKO su dužne pokrenuti sudske sporove za naplatu otpisanih potraživanja preko 180 dana u cilju zaštite imovine MKO.

2.3.2. Otplata kredita s instrumentom osiguranja jamstvom i prigovori klijenata

Posljedice globalne ekonomske krize na financijski sektor, neadekvatne kreditne politike i slabosti unutarnjih kontrola MKO, te opća prezaduženost korisnika mikrokredita, utjecale su na proces kreditiranja i kvalitetu kreditnog portfelja. Aktiviranje instrumenata osiguranja u slučaju osiguranja kredita jamstvom nastaje kao rezultat nenaplativih potraživanja po kreditima iz ranijih razdoblja, ili uslijed nemogućnosti servisiranja dospjelih kreditnih obveza od strane klijenata. S ciljem prikupljanja, praćenja i analize podataka o kreditima koji se otplaćuju putem jamstva, Agencija je od 31. 12. 2009. propisala izvještajni obrazac OKJ.

Prema izvješćima o otplati kredita na teret jamaca kod MKO u Federaciji BiH ukupan broj kreditnih partija u aktivnom kreditnom portfelju MKO na dan 30. 6. 2016. je bio 152.772 od čega su 1,36% kreditnih partija otplaćivali jamci što je manje za 0,22 postotna boda u odnosu na postotak kredita koje su otplaćivali jamci u ukupnom broju kredita na dan 31. 12. 2015. (2015.:1,58%). Prema kvartalnim izvješćima, ukupan bruto kreditni portfelj u MKO sektoru na dan 30. 6. 2016. je iznosio 373.078 tisuća KM od čega je udio preostalog duga kredita koji su se otplaćivali na teret jamaca iznosio 1,43% što je za 0,27 postotnih bodova manje u odnosu na udio preostalog duga kredita koji su se otplaćivali na teret jamaca u ukupnom bruto kreditnom portfelju na kraju 2015. godine (2015.: 1,70%).

Prema izvješćima MKO, a shodno Odluci o načinu postupanja banke, MKO i leasing društva po prigovoru klijenta („Službene novine Federacije BiH“, broj: 23/14 i 62/14), u razdoblju od 1.4. do 30.6.2016., podneseno je ukupno 70 prigovora prema MKO. Za 4 MKF nema evidentiranih prigovora.

Sudužnici/jamci su uputili 14 prigovora, dužnici 28 prigovora, dok su ostale zainteresirane strane uputile 28 prigovora. MKO su pozitivno riješile 5 prigovora, negativno 45 prigovora, dok je 20 prigovora u procesu izjašnjenja.

2.4. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite

Efektivna kamatna stopa na mikrokredite je ukupna cijena tih kredita, a obračunava se i iskazuje sukladno Odluci o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite – Pročišćeni tekst („Službene novine Federacije BiH“, broj: 48/12). U obračun efektivne kamatne stope uključuju se podaci o visini nominalne kamatne stope na kredite, iznosu naknada i provizija koje MKO izračunavaju klijentu u postupku odobravanja kredita i iznos naknada i provizija poznatih na dan izračuna, koje MKO izračunava klijentu tijekom realiziranja ugovora o kreditu. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope računaju se na novoodobrene kredite u izvještajnom mjesecu.

U skladu s mjesečnim izvješćima o ponderiranim nominalnim i efektivnim kamatnim stopama po kreditima, u drugom kvartalu 2016. godine, MKO su plasirale mikrokredite u ukupnom iznosu od 96,9 milijuna KM što je za 4,8 milijuna KM, odnosno 5% više u odnosu na iznos mikrokredita plasiranih u istom razdoblju prethodne godine. Sa stanjem na 30. 6. 2016., MKO su imale 152.772 aktivne kreditne partije, što je za 3.153 kreditne partije, odnosno 2% više u odnosu na kraj prethodne godine. Prosječan iznos mikrokredita na razini sektora, na dan 30. 6. 2016., bio je 2.442 KM, prosječan iznos mikrokredita MKF iznosi 2.335 KM, dok je prosječan iznos mikrokredita u MKD 9.325 KM.

Tablica 11. Prosječne ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite za II. kvartal 2016. godine – po proizvodima

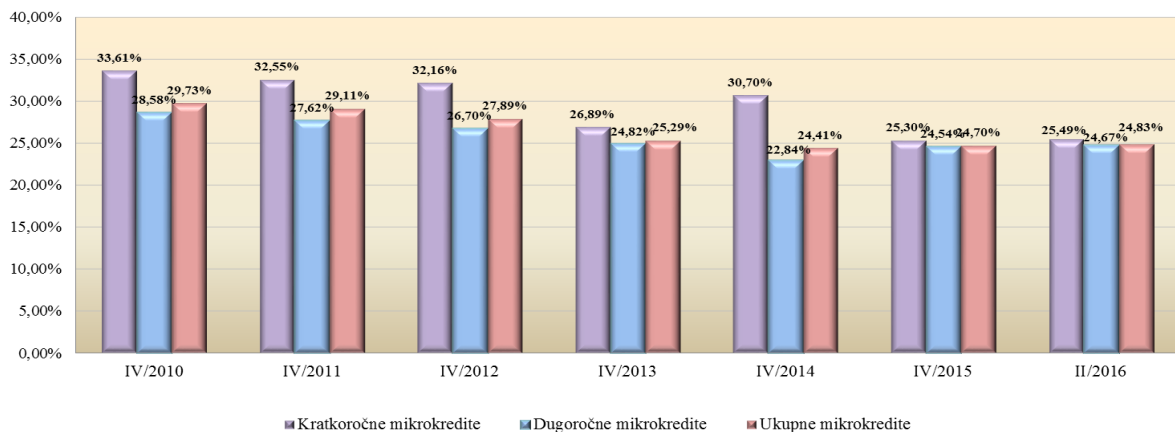
Rb.	OPIS	Ukupan iznos isplata mikrokredita u II. kvartalu 2016. godine (u 000 KM)	Ponderirana nominalna kamatna stopa (prosječna)	Ponderirana efektivna kamatna stopa (prosječna)
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:	19.255	17,54%	25,49%
1.1.	Uslužne djelatnosti	3.952	15,42%	23,62%
1.2.	Trgovinu	1.607	17,08%	24,57%
1.3.	Poljoprivredu	5.914	12,51%	21,10%
1.4.	Proizvodnju	585	16,86%	23,64%
1.5.	Stambene potrebe	1.373	22,34%	28,15%
1.6.	Nenamjenski-osnovne potrebe	1.374	21,21%	27,39%
1.7.	Ostalo	4.450	23,75%	32,14%
2.	Dugoročni mikrokrediti za:	77.604	20,77%	24,67%
2.1.	Uslužne djelatnosti	14.468	20,81%	24,96%
2.2.	Trgovinu	4.493	19,71%	23,51%
2.3.	Poljoprivredu	23.945	19,71%	23,26%
2.4.	Proizvodnju	1.590	19,68%	23,66%
2.5.	Stambene potrebe	16.867	20,58%	23,70%
2.6.	Nenamjenski-osnovne potrebe	765	25,15%	31,98%
2.7.	Ostalo	15.476	22,81%	27,72%
UKUPNO		96.859	20,13%	24,83%

Za kratkoročne kredite, prosječna ponderirana nominalna kamatna stopa kreće se u rasponu od 12,51% za poljoprivredu do 23,75% za ostale kredite, a efektivna kamatna stopa u rasponu 21,10% za poljoprivredu do 32,14% za ostale kredite. Prosječna ponderirana nominalna kamatna stopa na dugoročne kredite kreće se u rasponu 19,68% za proizvodnju do 25,15% za nenamjenske kredite, a efektivna kamatna stopa u rasponu od 23,26% za poljoprivredu do 31,98% za nenamjenske kredite. Analizirajući efektivne kamatne stope MKO po kreditnim proizvodima zaključuje se da su najjeftiniji krediti plasirani za poljoprivredu i proizvodnju, dok su najskuplji nenamjenski i ostali krediti.

Prosječne ponderirane efektivne kamatne stope na kratkoročne, dugoročne i ukupne mikro kredite u Federaciji BiH po kvartalima prikazane su u sljedećoj tablici.

Tablica 12. Prosječne ponderirane efektivne kamatne stope na mikro kredite po kvartalima							
PROSJEČNA PONDERIRANA EKS na:	IV/2010	IV/2011	IV/2012	IV/2013	IV/2014	IV/2015	II/2016
Kratkoročne mikro kredite	33,61%	32,55%	32,16%	26,89%	30,70%	25,30%	25,49%
Dugoročne mikro kredite	28,58%	27,62%	26,70%	24,82%	22,84%	24,54%	24,67%
Ukupne mikro kredite	29,73%	29,11%	27,89%	25,29%	24,41%	24,70%	24,83%

Grafikon 16. Prosječne ponderisane EKS na mikro kredite (u %)

Mikro kreditne organizacije su blago povećale efektivne kamatne stope na ukupne mikro kredite, pa su tako, na kraju drugog kvartala 2016. godine, prosječne ponderirane efektivne kamatne stope na ukupne kredite u mikro kreditnom sektoru iznosile 24,83%, te su u odnosu na četvrti kvartal 2015. godine, ostvarile rast od 0,13 postotnih bodova. Promatrajući isto razdoblje, prosječne ponderirane efektivne kamatne stope na kratkoročne kredite iznosile su 25,49%, te su zabilježile rast od 0,19 postotnih bodova. Prosječne ponderirane efektivne kamatne stope na dugoročne kredite na kraju drugog kvartala 2016. godine, iznosile su 24,67%, te su u porastu za 0,13 postotnih bodova u odnosu na četvrti kvartal prethodne godine.

Također, promatrajući visinu kamatnih stopa kroz godine rada MKO, zaključuje se da su kamatne stope na kraju drugog kvartala 2016. godine, značajno smanjene u odnosu na prethodne godine.

2.5. Račun dobiti i gubitka

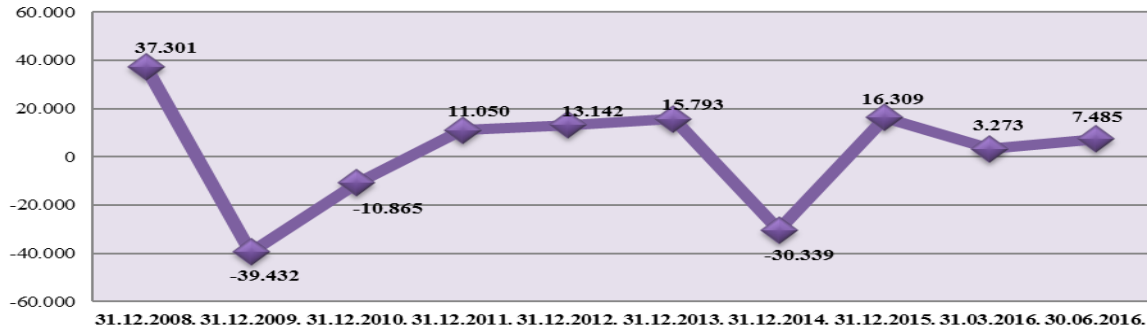
U razdoblju 1.1. - 30.6.2016., jedno MKD ostvarilo je neto dobit u iznosu od 447 tisuću KM (1.1. – 30.6.2015.: 96 tisuća KM neto dobiti). U ovom razdoblju MKF su ostvarile višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 7.038 tisuća KM, dok su u istom razdoblju prethodne godine, MKF ostvarile višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 7.212 tisuća KM.

U razdoblju 1.1. - 30.6.2016., od ukupno 11 MKF, 8 MKF je ostvarilo višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 7.130 tisuća KM, dok su 3 MKF ostvarile manjak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 92 tisuće KM.

Ž

Grafikon 17. Ukupan finansijski rezultat MKO po godinama (u 000 KM)

Na razini mikrokreditnog sektora u Federaciji BiH, ostvaren je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 7.485 tisuće KM, što je za 177 tisuća KM više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

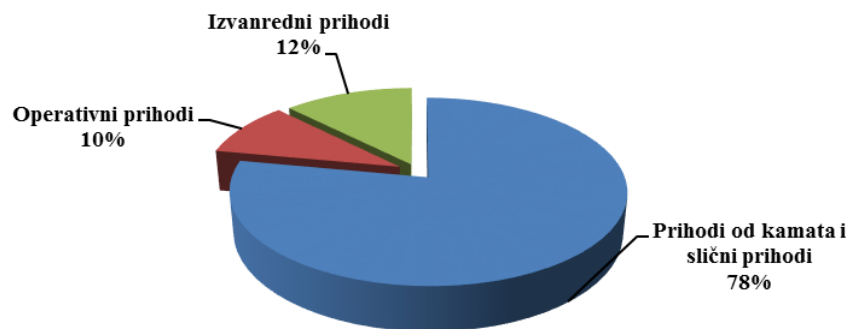
Struktura računa dobiti i gubitka mikrokreditnog sektora Federacije BiH je prikazana u Tablici 13.

- 000 KM -

Tablica 13. Račun dobiti i gubitka MKO										
Red. broj	OPIS	Za razdoblje 1.1. - 30.6.2015.				Za razdoblje 1.1. - 30.6.2016.				Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	1	2	3=(1+2)	4	5	6	7=(5+6)	8	9=(7/3)
1.	PRIHODI									
1.1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	32.093	675	32.768	88	32.955	1.658	34.613	89	106
1.2.	Operativni prihodi	4.413	50	4.463	12	4.124	125	4.249	11	95
2.	UKUPNI PRIHODI (1.1.+1.2.)	36.506	725	37.231	100	37.079	1.783	38.862	100	104
3.										
3.1.	Rashodi po kamata i slični rashodi	5.248	203	5.451	15	4.899	579	5.478	15	100
3.2.	Operativni rashodi	26.706	422	27.128	77	28.073	583	28.656	78	106
3.3.	Trošk. rez. za kred. i dr. gubitke	2.863	15	2.878	8	2.233	176	2.409	7	84
4.	UKUPNI RASHODI (3.1.+3.2.+3.3.)	34.817	640	35.457	100	35.205	1.338	36.543	100	103
5.	IZVANREDNI PRIHODI	6.006	11	6.017		5.575	5	5.580		93
6.	IZVANREDNI RASHODI	483	0	483		411	3	414		86
7.	UKUPNO PRIHODI - RASHODI (2+5-4-6)	7.212	96	7.308		7.038	447	7.485		102
8.	VIŠAK/MANJAK PRIHODA NAD RASHODIMA	7.212		7.212		7.038		7.038		98
9.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		96	96			447	447		
10.	POREZI		0	0			0	0		
11.	NETO DOBIT/GUBITAK		96	96			447	447		
12.	UKUPAN FIN. REZULTAT			7.308				7.485		

Ukupni prihodi MKO za razdoblje 1.1. - 30.6.2016. iznose 38,9 milijuna KM, koji se većinom odnose na prihode MKF. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, ukupni prihodi veći su za 1,6 milijuna KM ili 4%. Najveći dio prihoda odnosi se na prihode od kamata koji iznose 34,6 milijuna KM ili 89% ukupnih prihoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, veći su za 1,8 milijuna KM ili 6%, dok operativni prihodi iznose 4,3 milijuna KM ili 11% ukupnih prihoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, manji su za 0,2 milijuna KM, odnosno za 5%.

Grafikon 18. Struktura prihoda (uključeni izvanredni prihodi)

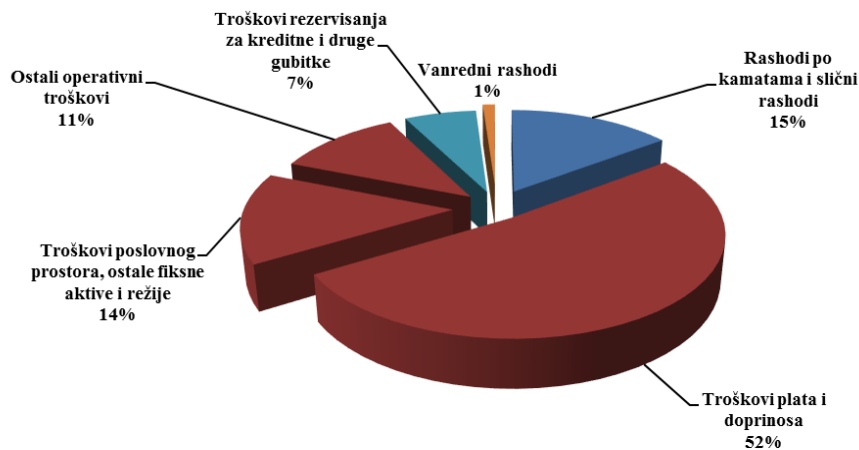

Izvanredni prihodi MKO ostvareni u razdoblju od 1.1. do 30.6.2016. iznose 5,6 milijuna KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, manji su za 0,4 milijuna KM, odnosno za 7%. Izvanredni prihodi većinom se odnose na naplatu potraživanja po otpisanim kreditima. Izvanredni rashodi MKO ostvareni tijekom prvih šest mjeseci 2016. godine iznose 0,4 milijuna KM, i manji su za 0,1 milijun KM odnosno 14% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Ukupni rashodi iznose 36,5 milijuna KM od kojih se 35,2 milijuna KM ili 96,3% odnosi na rashode MKF, a 1,3 milijuna KM ili 3,7% na rashode jednog MKD. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine ukupni rashodi veći su za 1,1 milijun KM ili 3%. U strukturi rashoda, 5,5 milijuna KM ili 15% od ukupnih rashoda odnosi se na rashode po kamatama na uzete kredite i ostale slične rashode i nalaze se na približno istoj razini u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Operativni rashodi iznose 28,7 milijuna KM ili 78% ukupnih rashoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, veći su za 1,5 milijuna KM ili 6%. Operativni rashodi sastoje se od troškova plaća i doprinosa u iznosu od 19,1 milijun KM (1.1.-30.6.2015.: 18 milijuna KM), troškova poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija u iznosu od 5,4 milijuna KM (1.1.-30.6.2015.: 5,1 milijun KM), te ostalih operativnih troškova u iznosu od 4,2 milijuna KM (1.1.-30.6.2015.: 4 milijuna KM). Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke iznose 2,4 milijuna KM ili 7% od ukupnih rashoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, manji su za čak 0,5 milijuna KM ili 16%.

Grafikon 19. Struktura rashoda (uključeni vanredni rashodi)

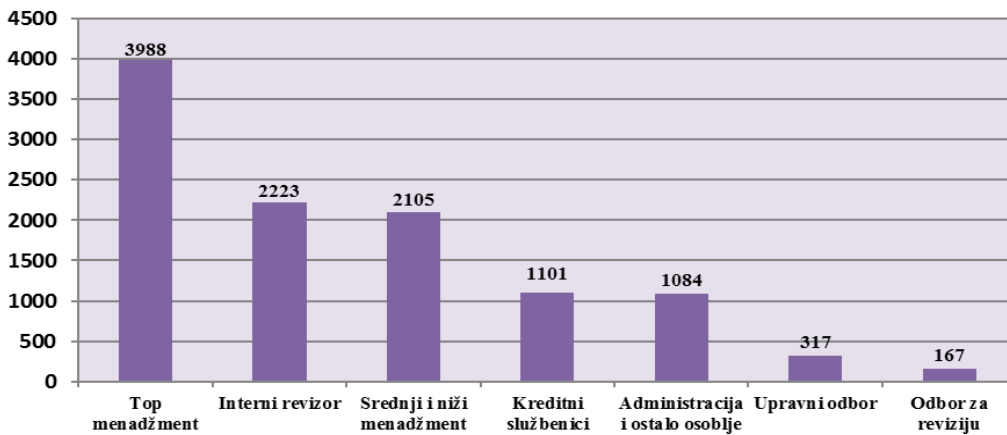

2.5.1. Standard mjesečnih primanja u mikrokreditnoj djelatnosti

Standard razumne tržišne vrijednosti je vrijednost koja se postiže na tržištu rada te se kao relevantan podatak promatra prosječna plaća Federacije BiH jer ona predstavlja omjer tržišta rada. Međutim pošto svaka industrija ima svoje specifičnosti, tako i mikrokreditna industrija ima svoje specifičnosti, te se u cilju usporedbe koriste standardi koji vrijede za mikrokreditnu djelatnost. Standard tržišta mikrokreditne djelatnosti je približna ili ista standardna vrijednost koja se za istu uslugu plaća na tržištu mikrokreditne industrije u približnom ili istom iznosu s prosjekom relevantne grupe, tj. prosjekom cjelokupne mikrokreditne industrije. U cilju utvrđivanja prosjeka se uzimaju vrijednosti MKO-a čije poslovanje je usklađeno sa standardima poslovanja propisanih odlukom o ostalim općim uvjetima poslovanja mikrokreditnih organizacija, jer su plaće u takvim organizacijama tržišno utemeljene s obzirom da je poslovanje u okviru propisanih mjerljivih standarda osigurano da MKO posluje sukladno načelima poslovanja pažnjom dobrog gospodarstvenika, a što je i obveza prema čl. 40. Zakona o udruženjima i fondacijama.

Troškovi plaća i doprinosa ostvareni u razdoblju 1.1. - 30.6.2016. veći su za 6% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Prema izvješćima MKO, prosječna mjesečna neto plaća zaposlenika MKO na dan 30. 6. 2016., iznosila je 1.196 KM, a prosječni mjesečni neto iznos nagrada, stimulacija i bonusa 53 KM, iz čega proizlazi da je, u mikrokreditnom sektoru, prosječna mjesečna neto plaća s bonusima iznosila 1.249 KM. Na dan 30. 6. 2016., prosječne mjesečne neto plaće višeg menadžmenta u mikrokreditnom sektoru s bonusima su iznosile 3.988 KM, dok su prosječne mjesečne neto naknade isplaćene članovima upravnih odbora u MKO iznosile 317 KM, a članovima odbora za reviziju 167 KM. Na ovaj izvještajni datum, prosječne mjesečne neto plaće unutarnjih revizora u MKO s bonusima su iznosile 2.223 KM, srednjeg i nižeg menadžmenta 2.105 KM, kreditnih službenika 1.101 KM, te administracije i ostalog osoblja 1.084 KM.

Grafičkon 20. Prosječna mjesečna plaća/naknada u MKO s uključenim bonusima (u KM)

Člankom 39. Zakona o MKO propisano je da su mikrokreditne fondacije dužne investirati višak prihoda nad rashodima u obavljanje mikrokreditne djelatnosti i da nije dozvoljena izravna ili neizravna raspodjela viška prihoda nad rashodima osnivačima, članovima organa, odgovornim osobama i zaposlenim u mikrokreditnoj fondaciji. Naime, primijećeno je da pojedine MKF isplaćuju plaće/naknade koje značajno odstupaju od prosjeka mikrokreditnog sektora.

Kod jedne MKF, prosječna mjesečna neto plaća višeg menadžmenta skoro 2 puta je veća u odnosu na sektorski prosjek.

3. TRANSAKCIJE S POVEZANIM OSOBAMA

Odredbama Odluke o ostalim općim uvjetima za poslovanje mikrokreditne organizacije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/07) propisan je minimum standarda poslovanja MKO s osobama, koje se u skladu s člankom 4. Zakona o MKO smatraju povezanim s MKO. Člankom 6. ove Odluke Agencije propisano je da MKO može obavljati poslovne transakcije s osobom koja je povezana s MKO samo u skladu sa Zakonom o MKO, odlukom Agencije i posebnim politikama MKO za poslovanje s povezanim osobama, koje usvaja i prati njihovu primjenu organ upravljanja MKO. Transakcijom s povezanom osobom smatra se i transakcija s trećom stranom ako su sredstva koja su korištena u transakciji prenesena povezanoj osobi ili su iskorištena radi stjecanja koristi povezane osobe. S tim u vezi, sve MKO dužne su uspostaviti registar povezanih osoba i isti redovito ažurirati.

Također, prilikom obavljanja transakcija s povezanim osobama, MKO su dužne postupati u skladu s usvojenim politikama, koje, između ostalog, podrazumijevaju da:

- sve transakcije s povezanim osobama moraju biti odobrene od organa upravljanja MKO,
- osoba povezana s MKO koje je član organa upravljanja MKO ne može sudjelovati u glasanju prilikom donošenja odluka o poslovnim transakcijama između MKO i nje same ili bilo koje druge s njim povezane osobe,
- organ upravljanja potpiše pismenu izjavu da je bilo koja transakcija obavljena između MKO i povezane osobe, fer i u najboljem interesu za MKO,
- MKO formira i održava uredne evidencije, dokumentaciju i dosjee o odobrenjima organa upravljanja za obavljanje transakcija s povezanim osobama i dr.

Pri obavljanju transakcija s povezanim osobama MKO, ne mogu se ponuditi bilo kakvi povoljniji uvjeti u odnosu na druge osobe, a MKO su dužne izvješćivati Agenciju dostavom kvartalnih izvješća o svim transakcijama koje je MKO obavila u izvještajnom kvartalu sa povezanim osobama. Tijekom prvih šest mjeseci 2016. godine, od 12 MKO, na propisanim obrascima, 9 MKF i 1 MKD izvijestili su Agenciju o obavljenim transakcijama s povezanim osobama u ukupnom iznosu od 155.982 KM. Dvije MKF imaju 42% udjela u ukupnom iznosu obavljenih transakcija s povezanim osobama.

-u KM-

Tablica 14. Transakcije s povezanim osobama			
Rb.	Opis transakcije	Iznos transakcija obavljenih u razdoblju 1.1.-30.6.2016.	Udjel (%)
1.	Plaćanje po fakturama za isporučenu robu/usluge	67.063	42,99%
2.	Transakcije s osnivačem i njegovim povezanim osobama	34.631	22,20%
3.	Refundacija troškova	24.144	15,48%
4.	Plaćanje zajedničkih troškova povezane osobe	24.144	15,48%
5.	Zakup poslovnog prostora	4.800	3,08%
6.	Pozajmice od pravnih i fizičkih osoba	1.200	0,77%
7.	Anuiteti po kreditu	0	0,00%
8.	Kratkoročni krediti od banaka	0	0,00%
9.	Redovne i zatezne kamate, naknade za obradu kredita	0	0,00%
10.	Odvjetničke usluge	0	0,00%
11.	Kratkoročni depoziti bankama	0	0,00%
12.	Potraživanja po osnovi zakupa	0	0,00%
UKUPNO		155.982	100,00%

U tablici 14. prikazani su iznosi transakcija s povezanim osobama u razdoblju od 1.1. do 30.6.2016., iz koje je evidentno da su po iznosu transakcija, MKO najviše transakcija obavile po osnovi plaćanja faktura za isporučenu robu/usluge (42,99%) i izvršenih plaćanja prema osnivačima MKO i njegovim povezanim osobama (22,20%). Pored navedenih transakcija, MKO su u svojim izvješćima prijavile i transakcije s povezanim osobama po osnovi plaćanja zakupa poslovnog prostora, plaćanja zajedničkih troškova i druge transakcije.

Transakcije s povezanim osobama MKO o kojim su izvijestile MKO, odnose se na transakcije koje su obavljene s osobama koje su povezane s osnivačem MKO i njegovim povezanim osobama (57%), članovima odbora za reviziju (23%) i članovima upravnog odbora (20%). Agencija će i u narednom razdoblju, u kontrolama MKO posebnu pažnju posvetiti poštivanju politika o poslovanju MKO s povezanim osobama, te će cijeniti koristi koje MKO ima prilikom obavljanja ovih transakcija, shodno čemu će nalagati adekvatne mjere s ciljem otklanjanja nepravilnosti utvrđenih u poslovanju MKO s povezanim osobama.

III. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Analizirajući izvješća MKO sa 30. 6. 2016. može se zaključiti da poslovanje mikrokreditnih organizacija u Federaciji BiH bilježi blago poboljšanje u odnosu na kraj prethodne godine. Bilančna suma je zabilježila rast od 3%, kreditni portfelj je povećan za 5% uz neznatno pogoršanje određenih pokazatelja kvalitete, također je ostvaren i rast zaposlenih (2%), kapitala (4%) i obaveza po uzetim kreditima (2%).

Za MKO koje i dalje bilježe pad kreditnog portfelja, gubitak tržišnog segmenta, te kojima je uskraćeno povjerenje kreditora, uslijed negativnog trenda poslovanja, nemogućnosti dostizanja postavljenih standarda, važno je, u smislu održavanja supstance poslovanja, te posebno doniranih sredstava, pregovarati o spajanju ili pripajanju što predstavlja važan korak u očuvanju sektora. Konsolidacija na razini MKO, posebno MKO srednje veličine, neophodna je za stabilizaciju mikrokreditnog sektora, u cilju povećanja ekonomije opega, poboljšanja efikasnosti poslovanja MKF kroz značajne uštede troškova, kao i povećanja kompetentnosti upravnih odbora, menadžmenta i ostalog osoblja MKO. Konsolidacija bi omogućila osnaživanje kapitalne baze manjeg broja jačih i zdravijih MKO. Kako značajan iznos kredita u pasivi mikrokreditnih organizacija dopijeva do kraja ove godine, u odsustvu podrške kreditora, organizacije mogu biti izložene problemu likvidnosti, te iz tih razloga sve MKO koje nisu operativno održive bi trebale razmotriti mogućnost spajanja ili pripajanja, kako bi se zaštitila imovina MKF, a što bi bilo sukladno načelima poslovanja pažnjom dobrog gospodarstvenika.

Imperativ MKO u narednom razdoblju je poštivanje načela poslovanja s pažnjom dobrog domaćina, odnosno dobrog gospodarstvenika s fokusom na punu transparentnost, optimizaciju troškova poslovanja i njihovu punu opravdanost, adekvatno upravljanje kreditnim rizicima što u konačnici treba rezultirati smanjenjem kamatnih stopa na mikrokredite čime bi se postigli ciljevi navedeni u ZoMKO.

Agencija, u okviru zakonskih mogućnosti, poduzima sve raspoložive nadzorne mjere i pokreće potrebne radnje pred nadležnim organima u svrhu sankcioniranja MKO, te uvođenja njihovog poslovanja u zakonske okvire radi postizanja osnovne uloge mikrokreditiranja.

U narednom razdoblju MKO trebaju intenzivno raditi na:

- Punoj primjeni članka 2. ZoMKO što podrazumijeva obavljanje djelatnosti s ciljem poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, povećanja zaposlenosti i pružanja podrške razvoju poduzetništva;
- Smanjenju kamatnih stopa na mikrokredite;
- Kontrolu kamatnih stopa i ostvarivanju ciljeva iz ZoMKO putem aktivnog uključivanja organa upravljanja u postupak donošenja politika o formiranju cijena na mikrokredite;
- Reduciranju troškova poslovanja, punoj primjeni načela domaćinskog poslovanja sredstvima fondacije i primjeni načela dobrih korporativnih praksi, a što treba utjecati na smanjenje kamatnih stopa;
- Uspostavljanju mehanizama kontrole opravdanosti projekata i materijalno značajnih troškova poslovanja, uključujući plaće i bonuse menadžmentu, te sve druge beneficije menadžmenta i članova upravnih odbora koje isti ostvaruju na teret imovine MKF i koji se direktno alimentiraju visokim kamatnim stopama;
- Povećanju odgovornosti upravnih odbora, osiguranju neovisnosti od menadžmenta, te kontroli menadžmenta od strane upravnih odbora;
- Poboljšanju sustava unutarnjih kontrola, poboljšanju efikasnosti poslovanja i optimiziranju resursa MKO, te primjeni načela odgovornog kreditiranja;
- Postizanje potpune neovisnosti unutarnje revizije od menadžmenta MKO, koja će nadgledati i segment rukovođenja, te o tome redovno izvještavati upravni odbor;
- Obveznoj razmjeni informacija na razini sektora i Centralnog registra kredita;
- Poduzimanju svih aktivnosti u cilju rješavanja problema prezaduženih klijenata i žiranata;
- Poboljšanju institucionalnih kapaciteta;
- Potpunoj primjeni važećih propisa i povećanju transparentnosti poslovanja, te
- Iznalaženju partnera za konsolidaciju pri čemu MKF koje imaju manji iznos kapitala, te visok stupanj otpisanih zajmova trebaju donijeti jasnu strategiju o pripajanju većim i

snažnijim MKF kako bi se optimizirali resursi, očuvala donirana sredstva, osigurala podrška stranih kreditora, te osigurala budućnost zaposlenih u MKO.

Broj: U.O. -87-3/16
Sarajevo, 8. rujna 2016.

IV. PRILOZI

Prilog 1. Podzakonski akti Agencije za poslovanje MKO

Prilog 2. Osnovni podaci o MKO

Prilog 3. Izvješća vanjskog revizora za godinu koja je završila 31.12.2015.

Prilog 4. Bilanca stanja MKF

Prilog 5. Bilanca stanja MKD

Prilog 6. Račun dobiti i gubitka MKF

Prilog 7. Račun dobiti i gubitka MKD

Prilog 8. Pregled doniranih sredstava MKF

Prilog 1.

**PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE MKO
KOJI SU BILI VAŽEĆI SA 30. 6. 2016.**

Odluke Agencije za poslovanje MKO	Službene novine Federacije BiH
1. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad mikrokreditnoj fondaciji nastaloj promjenom oblika mikrokreditne organizacije	27/07
2. Odluka o uvjetima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i drugih suglasnosti mikrokreditnim organizacijama	27/07 i 46/11
3. Odluka o nadzoru poslovanja mikrokreditnih organizacija	27/07
4. Odluka o obliku i sadržaju izvješća koje mikrokreditne organizacije dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i rokovima izvješćivanja	27/07, 110/12 i 15/13
5. Odluka o visini i načinu formiranja i održavanju rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija	27/07
6. Odluka o ostalim općim uvjetima za poslovanje mikrokreditne organizacije	27/07
7. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite (Pročišćeni tekst)	48/12
8. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad i suglasnosti za stjecanje vlasničkih udjela ulaganjem i prijenosom imovine mikrokreditne fondacije	27/07
9. Odluka o naknadama koje se za rad mikrokreditne organizacije plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH	46/11
10. Odluka o minimalnim standardima mikrokreditnih organizacija na sprječavanju pranja novca i financiranju terorističkih aktivnosti	48/12
11. Odluka o uvjetima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i leasing društva po prigovoru klijenta	23/14, 26/14 i 62/14
12. Odluka o minimalnim standardima za dokumentiranje kreditnih aktivnosti mikrokreditnih organizacija i procjenu kreditne sposobnosti	23/14
13. Odluka o uvjetima i načinu postupanja po zahtjevu žiranta za oslobađanje od obveze jamstva	23/14 i 62/14
14. Odluka o minimalnim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uvjeta poslovanja davatelja finansijskih usluga	62/14

Upute Agencije za poslovanje MKO

1. Uputa za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite;
2. Uputa za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope;
3. Uputa za izračunavanje prilagođenog povrata na aktivu;
4. Uputa za izračunavanje pokazatelja operativne efikasnosti i
5. Uputa za izradu izvješća mikrokreditnih organizacija.

Prilog 2.

OSNOVNI PODACI O MKO

Rb	Naziv mikrokreditne organizacije	Adresa i sjedište	Direktor	Tel/Fax	E-mail i Web	30. 6. 2016.			
						Iznos aktive u 000 KM	Iznos kapitala u 000 KM	Broj zaposl.	Broj org. dijelova
1.	MKD "EKI" d.o.o. Sarajevo	ul. Džemala Bijedića bb 71 000 SARAJEVO	Sead Mucić	033/ 754-380, 754-388 fax	sead.mucic@eki.ba www.eki.ba	27.904	3.286	23	1
2.	MKF "EKI" Sarajevo	ul. Džemala Bijedića bb 71 000 SARAJEVO	Sadina Bina	033/ 754-380, 754-388 fax	sadina.bina@eki.ba www.eki.ba	115.062	60.868	259	69
3.	MKF "LIDER" Sarajevo	ul. Turhanija 2 71 000 SARAJEVO	Džavid Sejfović	033/ 250-580, 250-581 fax	dzavids@lider.ba www.lider.ba	16.986	10.695	64	14
4.	"LOK MKF" Sarajevo	ul. Skenderija 13 71 000 SARAJEVO	Elma Čardaklija - Bašić	033/ 564-200, 564-201 fax	central.office@lok.ba www.lok.ba	21.457	2.112	113	22
5.	MKF "MELAHA" Sarajevo	ul. Hamdije Kreševljakovića 59 71 000 SARAJEVO	Jakob Finci	033/ 205-737 tel/fax	info@melaha.ba www.melaha.ba	1.240	452	5	0
6.	MKF "MI-BOSPO" Tuzla	ul. Bosne srebrene bb 75 000 TUZLA	Nejira Nalić	035/ 270-283, 252-448 fax	mi-bospo@mi-bospo.org www.mi-bospo.org	52.262	19.820	159	29
7.	MKF "MIKRA" Sarajevo	ul. Marka Marulića 2/VI 71 000 SARAJEVO	Sanin Čampara	033/ 616-162, 717-141 fax	mikra@mikra.ba www.mikra.ba	23.515	6.623	105	24
8.	MKF "MIKRO ALDI" Goražde	ul. Panorama bb 73 000 GORAŽDE	Ferida Softić	038/ 226-456, 221-004 fax	info@mikroaldi.org www.mikroaldi.org	5.387	4.433	29	7
9.	"PARTNER MKF" Tuzla	ul. 15. maja bb 75 000 TUZLA	Senad Sinanović	035/ 300-250, 300-269 fax	partner@partner.ba www.partner.ba	130.422	68.708	301	60
10.	"PRVA ISLAMSKA MKF" Sarajevo	ul. Jukićeva 75 71 000 SARAJEVO	Edina Hadžimurtezić	033/ 666-233, 666-224 fax	info@mfi.ba	1.700	1.548	8	0
11.	MKF "SANI" Zenica	ul. Mehmedalije Tarabara 10 72 000 ZENICA	Sulejman Haračić	032/ 405-606 tel/fax	mikrosanizenica@yahoo.com	356	239	5	0
12.	MKF "SUNRISE" Sarajevo	ul. Zagrebačka 50 71 000 SARAJEVO	Anis Aganović	033/ 727-350, 812-231 fax	sunrise@microsunrise.ba www.microsunrise.ba	38.873	21.995	155	40
UKUPNO						435.164	200.779	1.226	266

Prilog 3.

IZVJEŠTAJI NEZAVISNOG VANJSKOG REVIZORA ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31.12.2015.							
Rb.	Naziv MKO	Godina	Naziv revizorske kuće koja je obavila reviziju MKO	Datum izvještaja	Dnevne novine i datum objave	Mišljenje revizora	Isticanje činjenica
NEOKVALIFIKOVANI IZVJEŠTAJI							
1.	MKD EKI Sarajevo	31.12.2015.	Deloitte d.o.o. Sarajevo	22.03.2016.	Oslobođenje 27.04.2016.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ	
2.	MKF EKI Sarajevo	31.12.2015.	Deloitte d.o.o. Sarajevo	22.03.2016.	Oslobođenje 27.04.2016.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ	
3.	MKF LIDER Sarajevo	31.12.2015.	Revik d.o.o. Sarajevo	02.02.2016.	Faktor 06.05.2016.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ	
4.	MKF MI-BOSPO Tuzla	31.12.2015.	KPMG B-H d.o.o. Sarajevo	20.04.2016.	Oslobođenje 30.05.2016.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ	
5.	MKF MELAHA Sarajevo	31.12.2015.	Revik d.o.o. Sarajevo	29.04.2016.	Oslobođenje 28.05.2016.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ	
6.	MKF MIKRO ALDI Gorazde	31.12.2015.	Baker Tilly Re Opinion d.o.o. Sarajevo	05.04.2016.	Oslobođenje 12.05.2016.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ	
7.	PARTNER MKF Tuzla	31.12.2015.	Deloitte d.o.o. Sarajevo	30.03.2016.	Oslobođenje 29.04.2015.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ	
8.	MKF SANI Zenica	31.12.2015.	Revik d.o.o. Sarajevo	06.05.2016.	Oslobođenje 25.05.2016.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ	

Informacija o mikrokreditnom sustavu Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 30. 6. 2016.

NEOKVALIFIKOVANI IZVJEŠTAJI UZ ISTICANJE ČINJENICA						
9.	LOK MKF Sarajevo	31.12.2015.	KPMG B-H d.o.o. Sarajevo	19.05.2016.	Oslobođenje 31.05.2016.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ <i>Naglašene činjenice, bez kvalifikovanja mišljenja</i> eksterni revizor je skrenuo pažnju na Bilješku 2. uz finansijske izvještaje u kojoj je navedeno da zbog ostvarenog viška rashoda nad prihodima u tekućoj godini, te akumuliranog viška rashoda nad prihodima u prethodnim godinama postoji neizvjesnost koja može uzrokovati sumnju u sposobnost Fondacije da nastavi svoje poslovanje na principu vremenske neograničenosti poslovanja. Finansijski izvještaji ne uključuju ispravke koje bi nastale u slučaju da Fondacija nije u mogućnosti nastaviti sa poslovanjem kroz doglednu budućnost. Eksterni revizor je skrenuo pažnju i na Bilješke 4. i 29. vezano za neispunjavanje pojedinih regulatornih zahtjeva propisanih od strane Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("FBA").
10.	MKF SUNRISE Sarajevo	31.12.2015.	Deloitte d.o.o. Sarajevo	06.04.2016 .	Oslobođenje 06.05.2016.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ <i>Isticanje činjenica, eksterni revizor je skrenuo pažnju na Napomenu 22. koja opisuje činjenicu da Fondacija nije ispoštovala zahtjev regulatora u pogledu limita fiksne aktive od 10% u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirana sredstva.</i>
11.	MKF MIKRA Sarajevo	31.12.2015.	Deloitte d.o.o. Sarajevo	22.02.2016 .	Oslobođenje 10.05.2016.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ <i>Isticanje činjenica, bez kvalificiranja mišljenja, eksterni revizor je skrenuo pažnju na Napomenu 22 koja se odnosi na to da Fondacija nije ispunila neke od finansijskih pokazatelja poslovanja, postavljenih od strane Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (FBA) kao regulatora.</i>

KVALIFIKOVANI IZVJEŠTAJI UZ ISTICANJE ČINJENICA						
12.	PRVA ISLAMSKA MKF Sarajevo	31.12.2015.	n.Consulting d.o.o. Sarajevo	23.05.2016.	Dnevni avaz 08.06.2015.	<i>Osnova za kvalifikovano mišljenje</i> - Na dan 31.12.2015. godine Fondacija nema minimalan iznos osnovnog kapitala od 50.000 KM koji je potreban za poslovanje MKF, u skladu sa Zakonom o mikrokreditnim organizacijama. KVALIFIKOVANO MIŠLJENJE - Prema mišljenju eksternog revizora, osim mogućih efekata iz prethodno navedenih razloga, finansijski izvještaji prikazuju realno i objektivno u svim materijalno značajnim stavkama finansijski položaj Fondacije na dan 31. decembra 2015. godine, rezultate poslovanja i promjene u novčanom toku za godinu koja je tada završila, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja prilagođenim u skladu sa regulatornim zahtjevima Agencije za bankarstvo FBiH. <i>Isticanje činjenica</i>, bez kvalifikacije mišljenja eksterni revizor je skrenuo pažnju na Napomenu 2. koja opisuje činjenicu da Fondacija kontinuirano posluje sa gubitkom iz operativnih aktivnosti i susreće se sa problemom pronalaska kvalitetnih izvora finansiranja, što može uzrokovati neizvjesnost nastavka poslovanja. Isto tako, eksterni revizor je skrenuo pažnju na Napomenu 20. koja opisuje situaciju vezano za činjenicu da Fondacija nije ispunila opće uslove postavljene od strane Agencije za bankarstvo FBiH.

Prilog 4.

BILANCA STANJA MKF

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	31.12.2015.	%	30.6.2016.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	29.442	7	21.017	5	71
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	20.636	5	11.440	3	55
1b)	Kamatonosni računi depozita	8.806	2	9.577	2	109
2.	Plasmani bankama	733	0	653	0	89
3.	Kreditni	338.599		351.220		104
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	3.359		3.521		105
3b)	Neto krediti (3-3a)	335.240	83	347.699	85	104
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	28.025	7	28.202	7	101
5.	Dugoročne investicije	3.061	1	3.061	1	100
6.	Ostala aktiva	6.593	2	6.830	2	104
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	186		202		109
8.	UKUPNO AKTIVA	402.908	100	407.260	100	101
PASIVA						
9.	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	78.023	20	89.854	22	115
10.	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	113.595	28	99.867	25	88
11.	Ostale obveze	20.835	5	20.046	5	96
12.	UKUPNO OBVEZE	212.453	53	209.767	52	99
13.	Donirani kapital	56.096		56.202		100
14.	Temeljni kapital	3.821		3.820		100
15.	Višak prihoda nad rashodima	190.637		197.695		104
15a)	za prethodne godine	174.100		190.563		109
15b)	za tekuću godinu	16.537		7.132		43
16.	Manjak prihoda nad rashodima	62.205		62.297		100
16a)	za prethodne godine	61.562		62.205		101
16b)	za tekuću godinu	643		92		14
17.	Ostale rezerve	2.106		2.073		98
18.	UKUPNO KAPITAL	190.455	47	197.493	48	104
19.	UKUPNO PASIVA	402.908	100	407.260	100	101
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
	- otpisani krediti	121.879		118.197		97
	- komisioni poslovi	259		338		131

Prilog 5.

BILANCA STANJA MKD

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	31.12.2015.	%	30.6.2016.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	3.452	17	5.798	21	168
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	3.452	17	5.798	21	168
1b)	Kamatonosni računi depozita	0	0	0	0	n/a
2.	Plasmani bankama	0	0	0	0	n/a
3.	Kreditni	16.772		21.858		130
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	29		177		610
3b)	Neto krediti (3-3a)	16.743	82	21.681	78	129
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	7	0	6	0	86
5.	Dugoročne investicije	0	0	0	0	n/a
6.	Ostala aktiva	205	1	428	1	209
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	1		9		900
8.	UKUPNO AKTIVA	20.406	100	27.904	100	137
PASIVA						
9.	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	768	4	2.380	9	310
10.	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	15.969	78	21.293	76	133
11.	Ostale obveze	830	4	945	3	114
12.	UKUPNO OBVEZE	17.567	86	24.618	88	140
13.	Donirani kapital	0		0		n/a
14.	Temeljni kapital	600		600		100
15.	Emisiona ažia	0		0		n/a
16.	Neraspoređena dobit (16a+16b)	331		778		235
16a)	prethodnih godina	0		331		n/a
16b)	tekuće godine	331		447		135
17.	Zakonske rezerve	1.908		1.908		100
18.	Ostale rezerve	0		0		n/a
19.	UKUPNO KAPITAL	2.839	14	3.286	12	116
20.	UKUPNO PASIVA	20.406	100	27.904	100	137
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
	- otpisani krediti	57		73		128
	- komisioni poslovi	0		0		n/a

Prilog 6.

RAČUN DOBITI I GUBITKA MKF

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	Za razdoblje 1.1. - 30.6.2015.	%	Za razdoblje 1.1. - 30.6.2016.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=(5/3)
I.	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	59	0	17	0	29
1.2.	Kamate na plasmane bankama	6	0	1	0	17
1.3.	Kamate na kredite	31.619	99	32.367	98	102
1.4.	Ostali financijski prihod	409	1	570	2	139
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	32.093	100	32.955	100	103
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	4.811	92	4.479	91	93
2.2.	Ostali financijski rashodi	437	8	420	9	96
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	5.248	100	4.899	100	93
3.	Neto financijski prihodi (1.5. - 2.3.)	26.845		28.056		105
II.	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi					
4.1.	Naknade za izvršene usluge	3.198	72	3.745	91	117
4.2.	Ostali operativni prihodi	1.215	28	379	9	31
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	4.413	100	4.124	100	93
5.	Operativni rashodi					
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	17.630	66	18.631	66	106
5.2.	Troškovi poslov. prostora, ostale fik. aktive i režije	5.091	19	5.327	19	105
5.3.	Ostali operativni troškovi	3.985	15	4.115	15	103
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	26.706	100	28.073	100	105
6.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	2.863		2.233		78
7.	Višak/manjak prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja (3.+4.3.-5.4.-6.)	1.689		1.874		111
8.	Izvanredni prihodi	6.006		5.575		93
9.	Izvanredni rashodi	483		411		85
10.	Višak/manjak prihoda nad rashodima (7.+8.-9.)	7.212		7.038		98

Prilog 7.

RAČUN DOBITI I GUBITKA MKD

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	Za razdoblje 1.1. - 30.6.2015.	%	Za razdoblje 1.1. - 30.6.2016.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=(5/3)
I.	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	0	0	0	0	n/a
1.2.	Kamate na plasmane bankama	0	0	0	0	n/a
1.3.	Kamate na kredite	675	100	1.657	100	245
1.4.	Ostali finansijski prihod	0	0	1	0	n/a
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	675	100	1.658	100	246
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	187	92	557	96	298
2.2.	Ostali finansijski rashodi	16	8	22	4	138
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	203	100	579	100	285
3.	Neto finansijski prihodi (1.5. - 2.3.)	472		1.079		229
II.	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi					
4.1.	Naknade za izvršene usluge	47	94	115	92	245
4.2.	Ostali operativni prihodi	3	6	10	8	333
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	50	100	125	100	250
5.	Operativni rashodi					
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	348	82	458	79	132
5.2.	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režije	25	6	30	5	120
5.3.	Ostali operativni troškovi	49	12	95	16	194
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	422	100	583	100	138
6.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	15		176		1.173
7.	DOBIT/GUBITAK OD REDOVNOG POSLOVANJA (3.+4.3.-5.4.-6.)	85		445		524
8.	Izvanredni prihodi	11		5		45
9.	Izvanredni rashodi	0		3		n/a
10.	DOBIT/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	96		447		466
11.	POREZ	0		0		n/a
12.	NETO DOBIT/GUBITAK	96		447		466

Prilog 8.

PREGLED DONIRANIH SREDSTAVA MKF
stanje na dan 30. 6. 2016.

000 KM

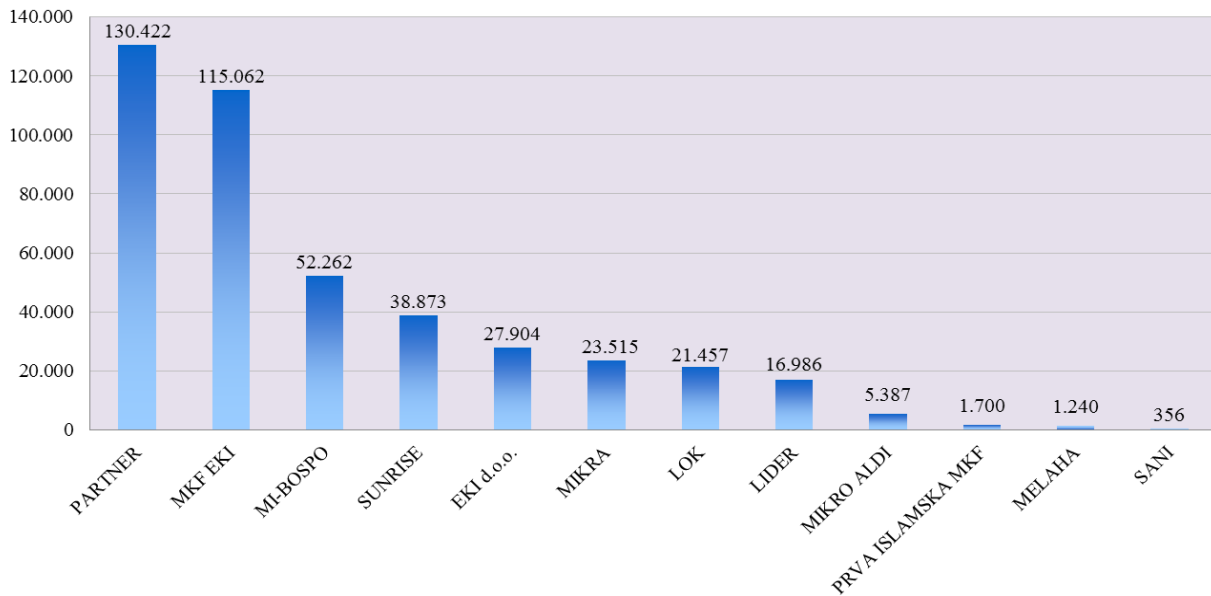
Rb.	Naziv donator	MKF EKI Sarajevo	MKF LIDER Sarajevo	LOK MKF Sarajevo	MKF MELAHA Sarajevo	MKF ML-BOSPO Tuzla	MKF MIKRA Sarajevo	MKF MIKRO ALDI Gorazde	PARTNER MKF Tuzla	PRVA ISLAMSKA MKF	MKF SUNRISE Sarajevo	UKUPNO
Donacije za kreditni fond		6.326	5.891	4.639	0	3.354	4.070	804	16.561	2.245	1.942	45.832
1.	Mercy Corps								10.091			10.091
2.	USAID	3.046		543					3.046			6.635
3.	CHF-(SIDA, MEDI, HILP)		5.891									5.891
4.	LIP			1.479		947			675		1.214	4.315
5.	CRS						4.070					4.070
6.	UNHCR			1.198		479		200	1.229		614	3.720
7.	Islamic Relief WW, Predstavništvo Sarajevo									2.245		2.245
8.	UNDP	1.932		153					59			2.144
9.	UMCOR			637		377			317			1.331
10.	IRC					371			805			1.176
11.	SIDA Housing	1.080										1.080
12.	Women's World Banking					1.034						1.034
13.	PRM/USA State Department			577								577
14.	OXFAM							500				500
15.	EZE, Njemačka								339			339
16.	USDA Know-How Project	237										237
17.	Church World Service					146						146
18.	Ostalo	31		52				104			114	301
Donacije za osnovna sredstva		8	0	286	0	12	235	80	229	0	85	935
19.	Mercy Corps								229			229
20.	Unipromet						170					170
21.	Nedžad Beglerović			102								102
22.	NOVIB							80				80
23.	EBRD										75	75
24.	CRS						65					65
25.	Ostalo	8		184		12					10	214
Donacije za operativne troškove		1.019	874	2.810	500	1.344	17	146	2.014	2	709	9.435
26.	LIP			1.515					201		709	2.425
27.	USAID					1.344			565			1.909
28.	CHF		874									874
29.	Mercy Corps								809			809
30.	SIDA Housing	748										748
31.	PM			556								556
32.	BCT			519								519
33.	JKPHD La Benevolencija				500							500
34.	NBR			220								220
35.	UNHCR								176			176
36.	NOVIB							110				110
37.	EFSE	26						1	80			107
38.	EBRD	105							1			106
39.	IFC	104										104
40.	Ostalo	36					17	35	182	2		272
UKUPNO DONIRANI KAPITAL		7.353	6.765	7.735	500	4.710	4.322	1.030	18.804	2.247	2.736	56.202

GRAFIKONI

- Grafikon 1. Iznos aktive MKO na dan 30.6.2016. u 000 KM
- Grafikon 2. Iznos bruto portfelja MKO na dan 30.6.2016. u 000 KM
- Grafikon 3. Iznos obveza po uzetim kreditima MKO na dan 30.6.2016. u 000 KM
- Grafikon 4. Iznos kapitala MKO na dan 30.6.2016. u 000 KM
- Grafikon 5. Iznos doniranog kapitala (po izvješćima) MKO na dan 30.6.2016. u 000 KM
- Grafikon 6. Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno neto dobit/gubitak MKD za razdoblje 1.1.- 30.6.2016. u 000 KM
- Grafikon 7. Operativna održivost MKO u razdoblju 1.1. - 30.6.2016.
- Grafikon 8. Broj zaposlenih u MKO na dan 30.6.2016.
- Grafikon 9. Broj organizacijskih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH na dan 30.6.2016.
- Grafikon 10. Broj aktivnih kreditnih partija MKO sa stanjem na dan 30.6.2016.
- Grafikon 11. Broj otpisanih kreditnih partija MKO sa stanjem na dan 30.6.2016.
- Grafikon 12. Iznos kredita u 000 KM otpisanih u razdoblju 1.1.-30.6.2016. godine
- Grafikon 13. Iznos naplate po otpisanim kreditima u 000 KM u razdoblju 1.1.-30.6.2016.
- Grafikon 14. Iznos ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima MKO u 000 KM sa stanjem na dan 30.6.2016.
- Grafikon 15. Ukupna potraživanja po otpisanim kreditima u odnosu na bruto portfelj MKO na dan 30.6.2016.
- Grafikon 16. Portfelj u riziku preko 30 dana na dan 30.6.2016.
- Grafikon 17. Fiksna aktiva i kapital u odnosu na ukupnu aktivu na dan 30.6.2016.
- Grafikon 18. Prosječne mjesečne naknade članova upravnog/nadzornog odbora u MKO za razdoblje 1.1.-30.6.2016.
- Grafikon 19. Prosječna mjesečna primanja višeg menadžmenta u MKO za razdoblje 1.1.- 30.6.2016.
- Grafikon 20. Prosječna mjesečna primanja kreditnih službenika u MKO za razdoblje 1.1.- 30.6.2016.
- Grafikon 21. Iznos ukupnih isplata mikrokredita u II. kvartalu 2016. godine u 000 KM
- Grafikon 22. Prosječne ponderirane EKS na ukupne kredite prema izvješćima MKO u II. kvartalu 2016. godine
- Grafikon 23. Prosječne ponderirane EKS na kratkoročne kredite prema izvješćima MKO u II. kvartalu 2016. godine
- Grafikon 24. Prosječne ponderirane EKS na dugoročne kredite prema izvješćima MKO u II. kvartalu 2016. godine

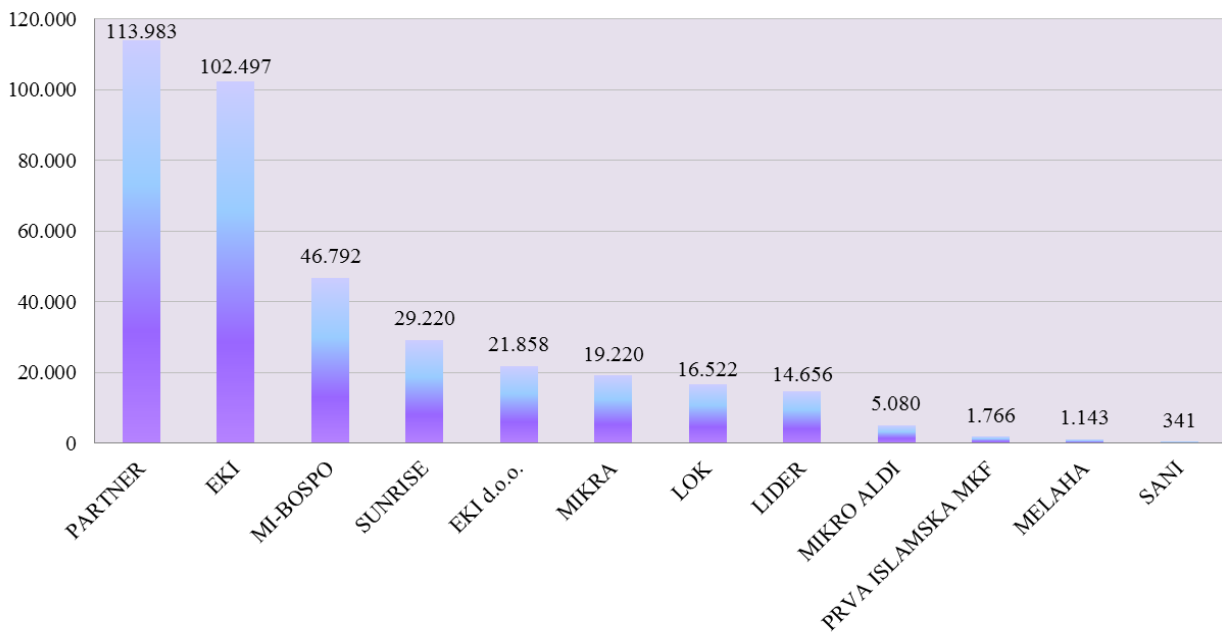
Grafikon 1.

Iznos aktive MKO na dan 30.06.2016. godine u 000 KM

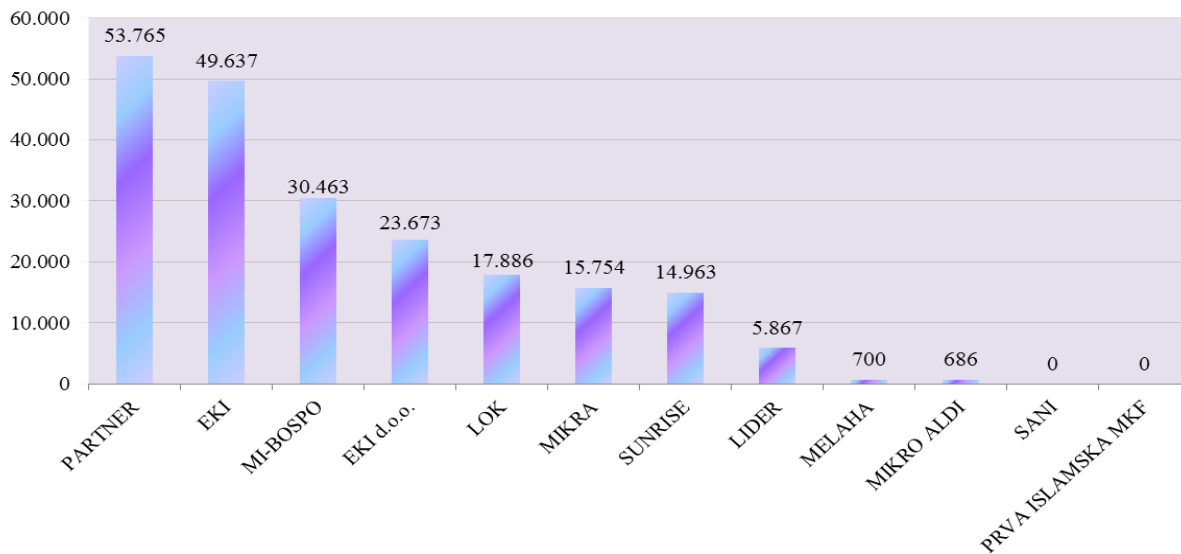
Grafikon 2.

Iznos bruto portfelja MKO na dan 30.06.2016. godine u 000 KM

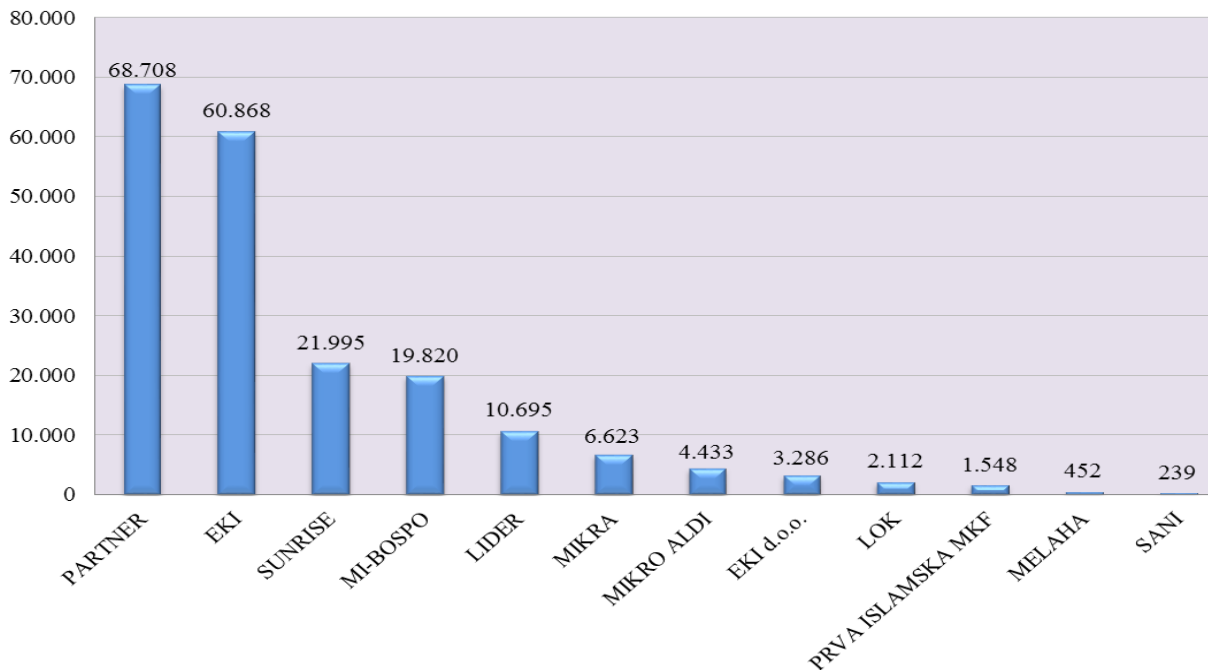
Grafikon 3.

**Iznos obaveza po uzetim kreditima MKO
na dan 30.06.2016. godine u 000 KM**

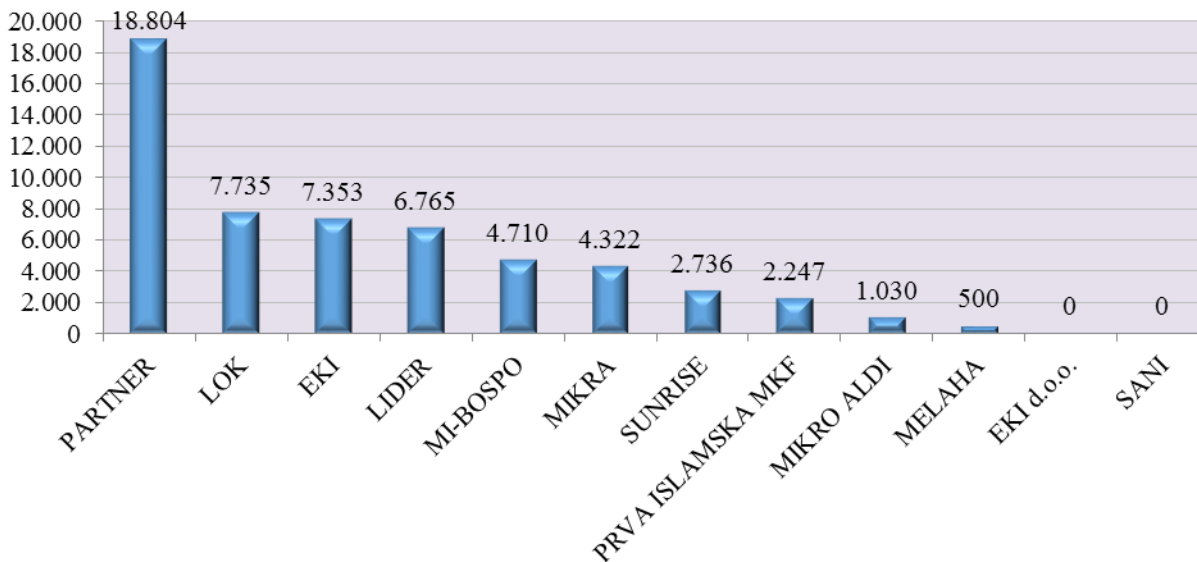
Grafikon 4.

Iznos kapitala MKO na dan 30.06.2016. godine u 000 KM

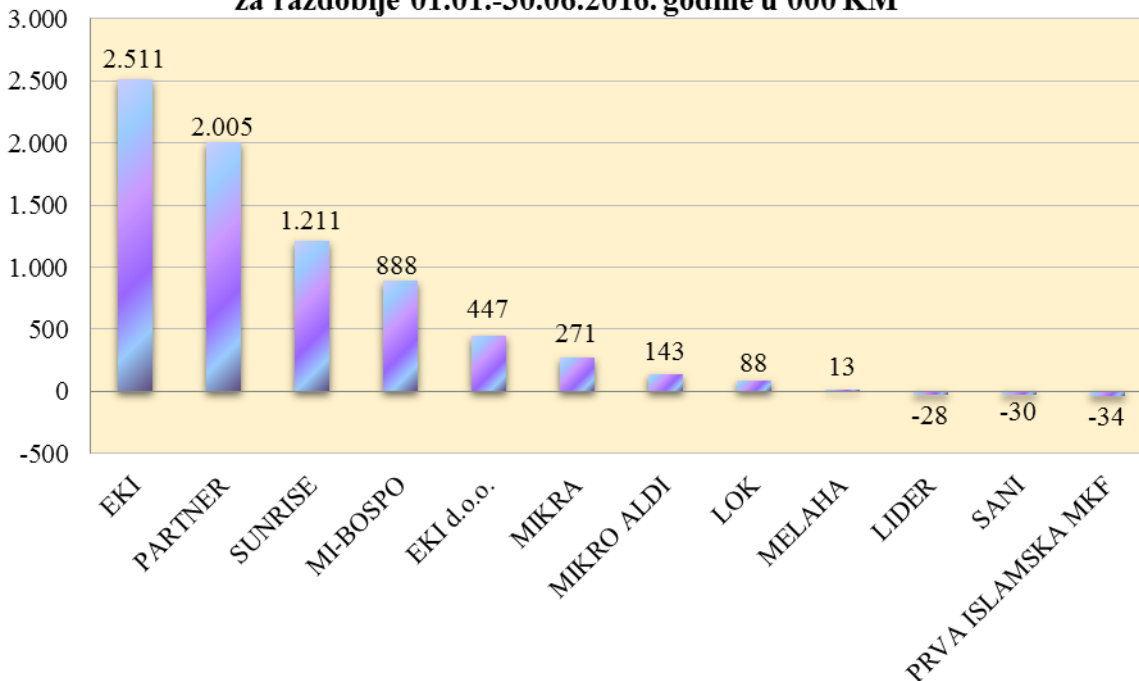
Grafikon 5.

**Iznos doniranog kapitala (prema izvješćima) MKO
na dan 30.06.2016. godine u 000 KM**

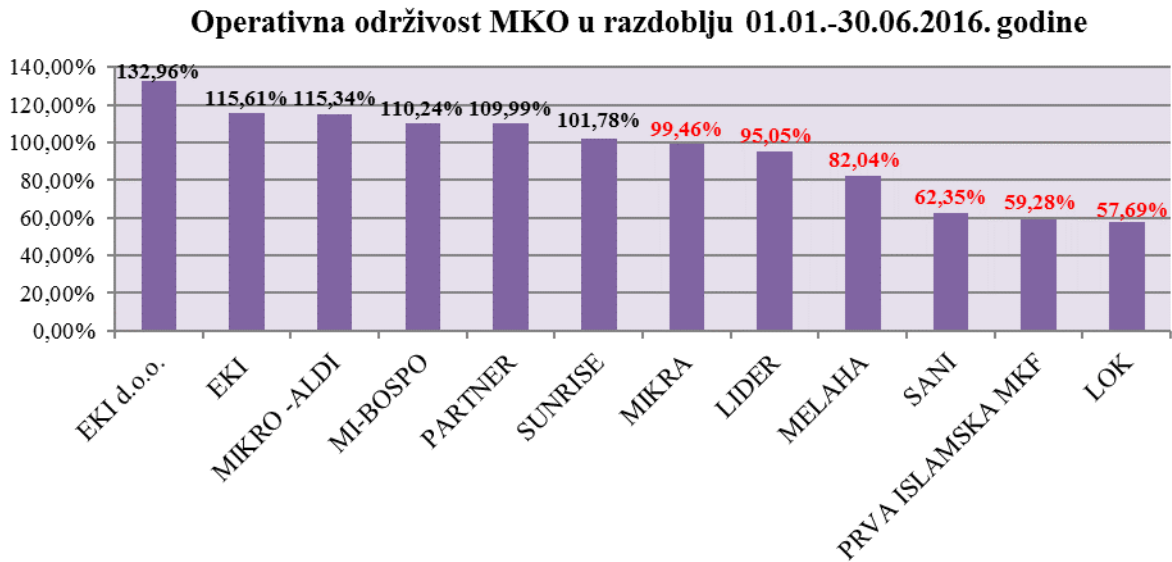

Grafikon 6.

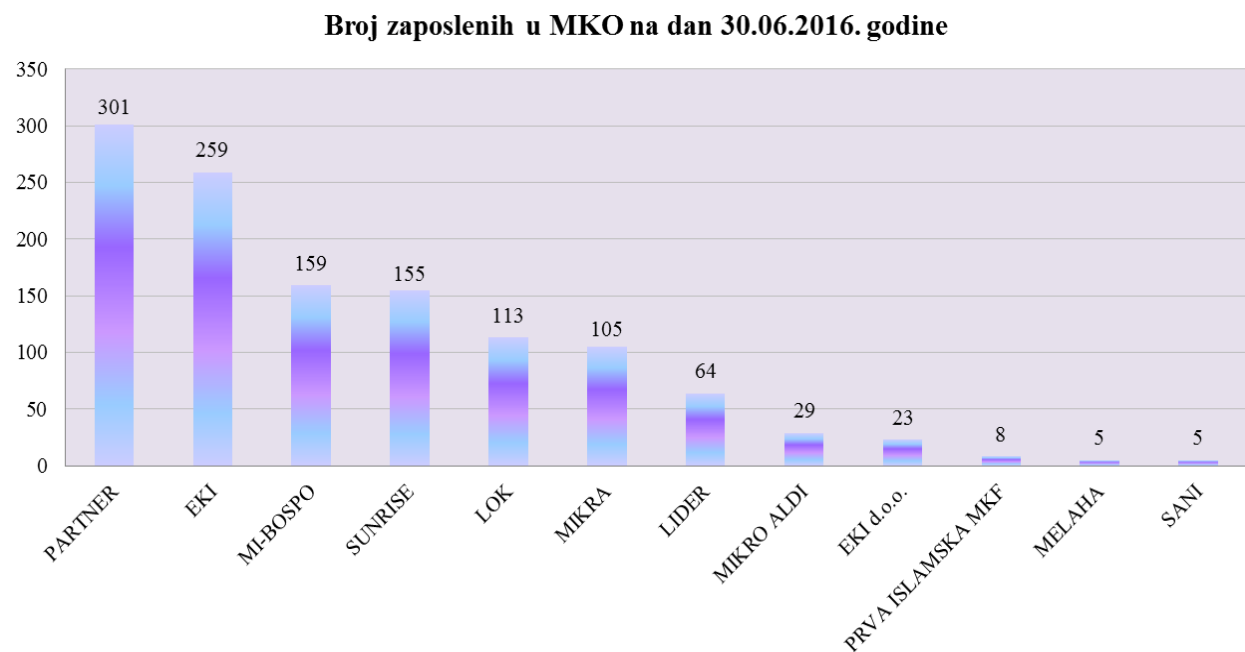
**Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno neto
dobit/gubitak MKD
za razdoblje 01.01.-30.06.2016. godine u 000 KM**

Grafikon 7.

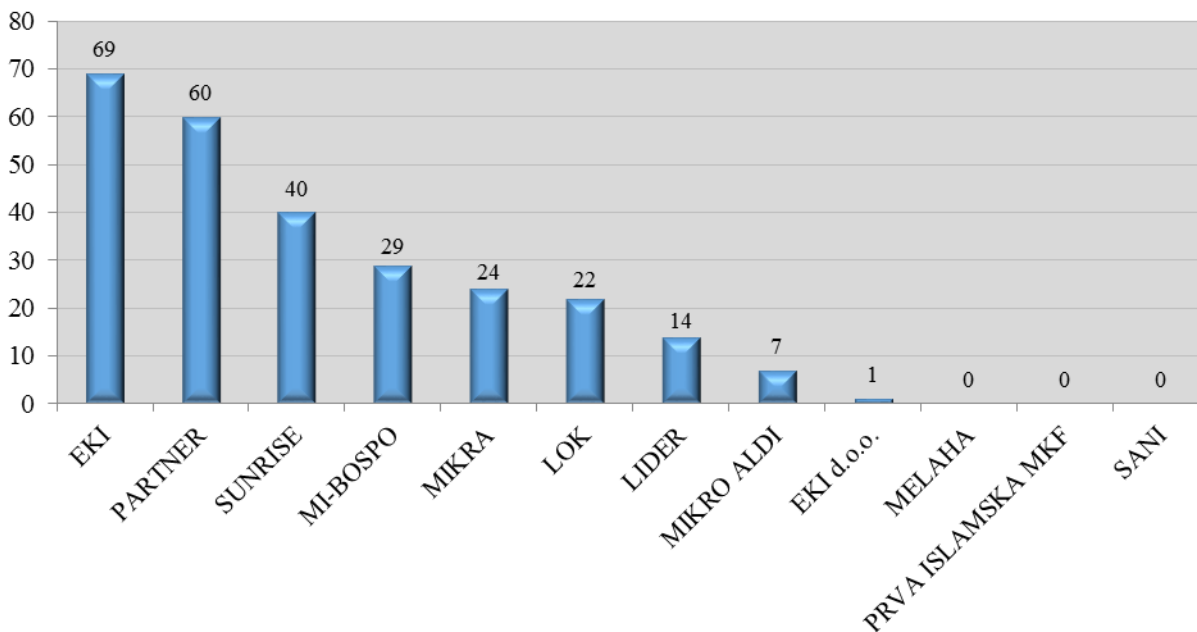

Grafikon 8.

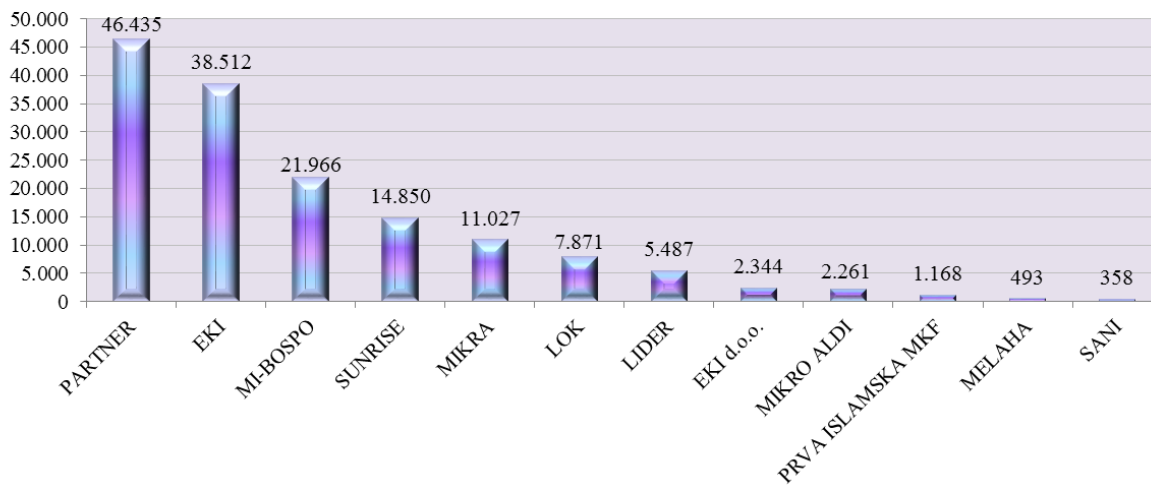
Grafikon 9.

Broj organizacijskih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH na dan 30.6.2016.

Grafikon 10.

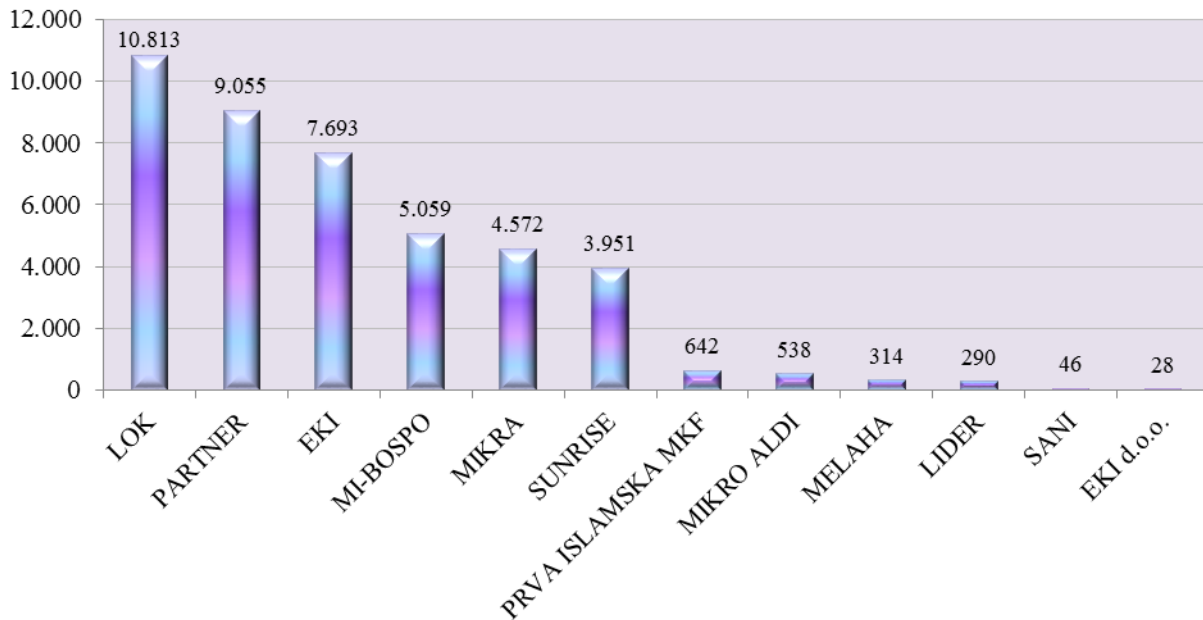
Broj aktivnih kreditnih partija MKO sa stanjem na dan 30.06.2016. godine

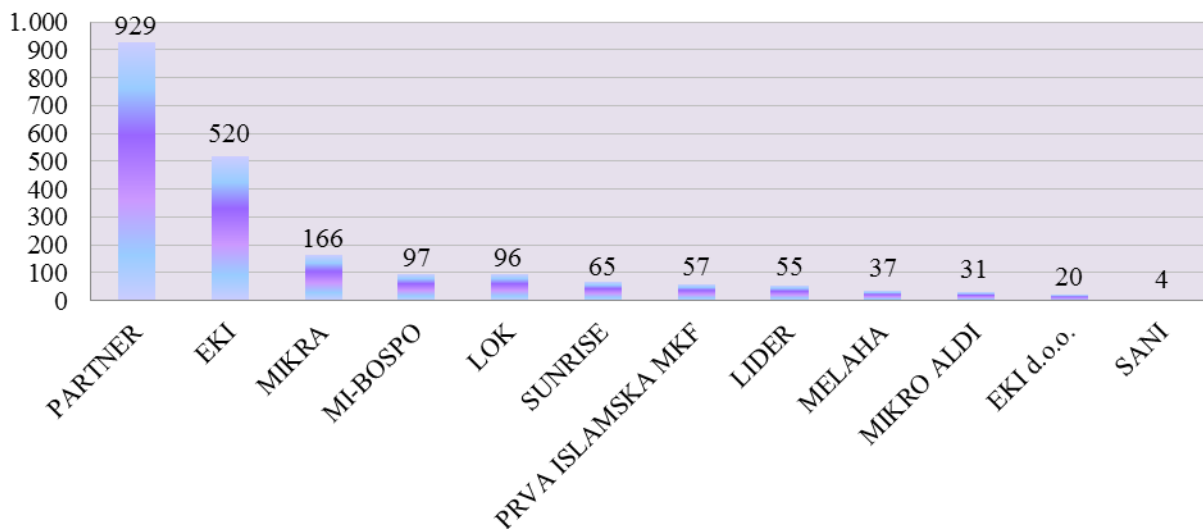
Grafikon 11.

**Broj otpisanih kreditnih partija MKO
evidentiranih u izvanbilanci na dan 30.6.2016.**

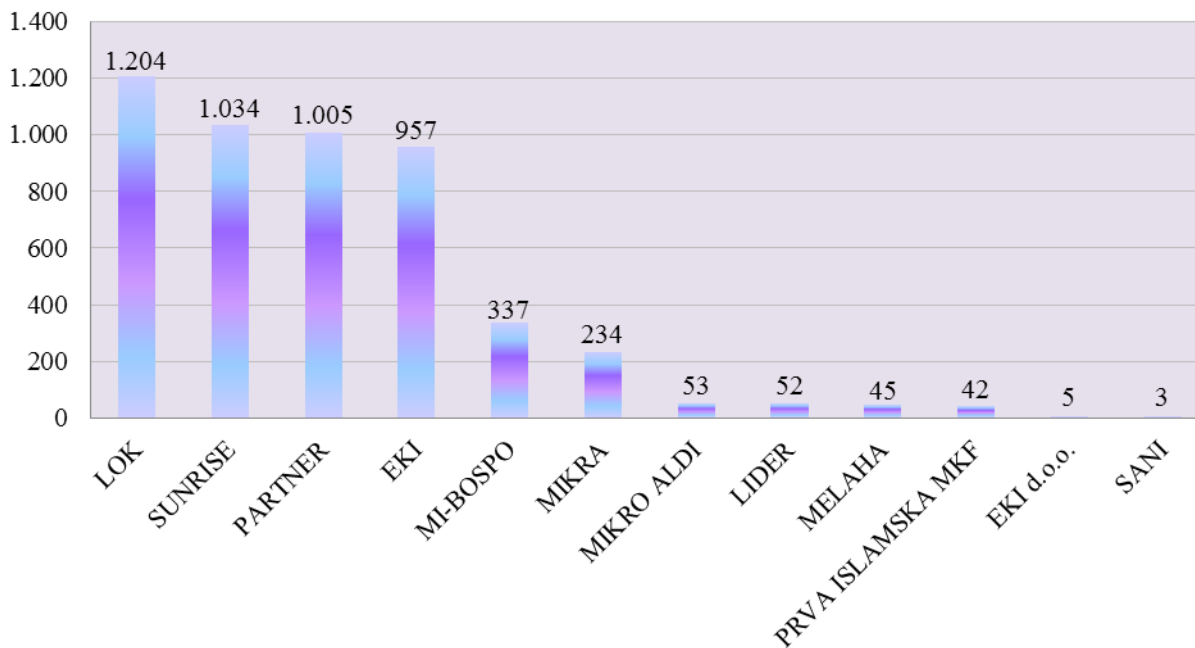
Grafikon 12.

**Iznos kredita u 000 KM otpisanih
u razdoblju 01.01.-30.06.2016. godine**

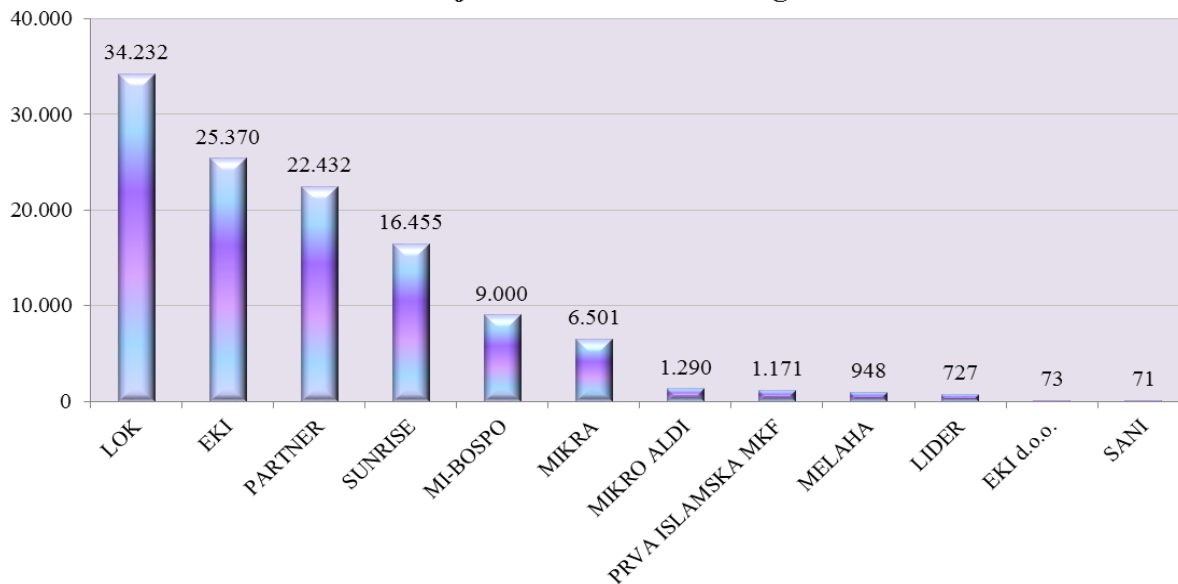
Grafikon 13.

**Iznos naplate po otpisanim kreditima u 000 KM
u razdoblju 01.01.-30.06.2016. godine**

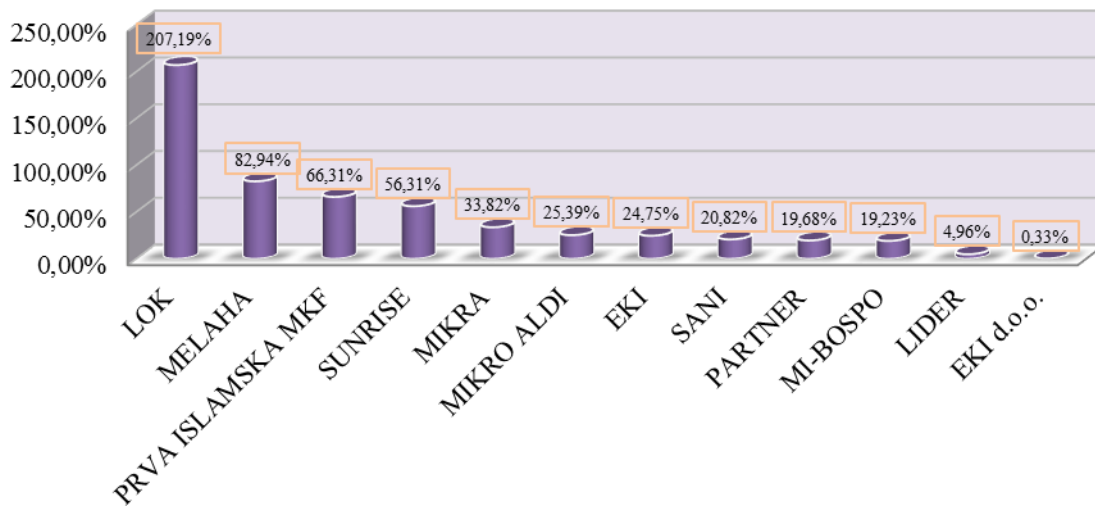
Grafikon 14.

**Iznos ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima MKO u 000 KM
sa stanjem na dan 30.06.2016. godine**

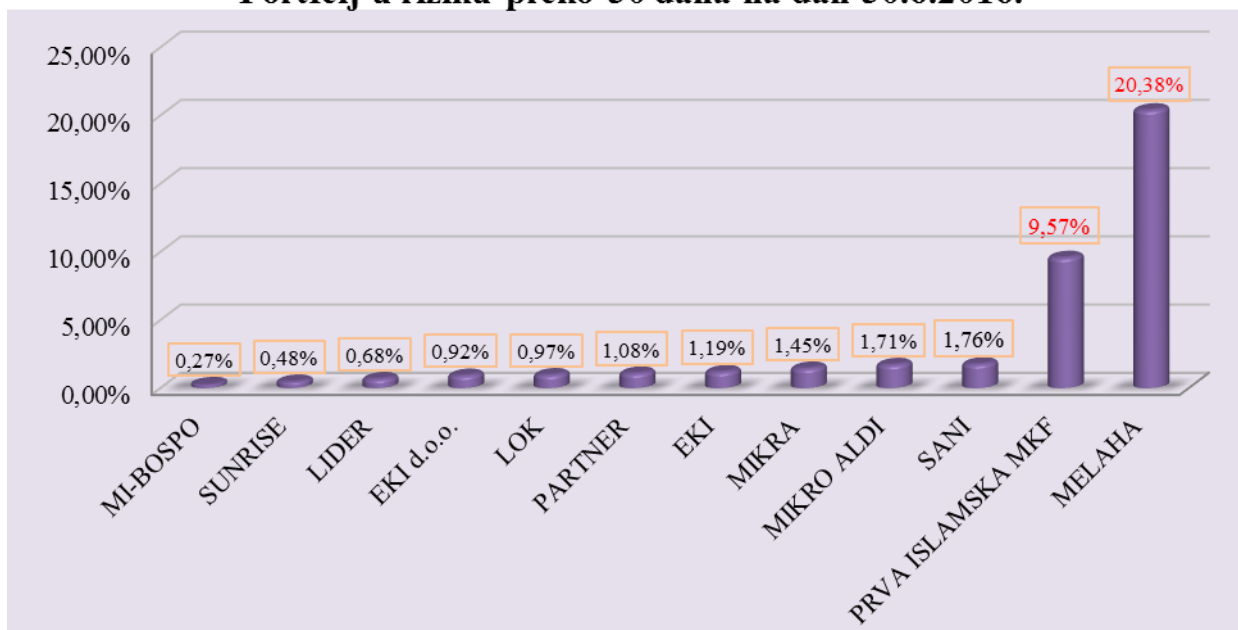
Grafikon 15.

Ukupna potraživanja po otpisanim kreditima u odnosu na ukupan bruto portfelj MKO na dan 30.6.2016.

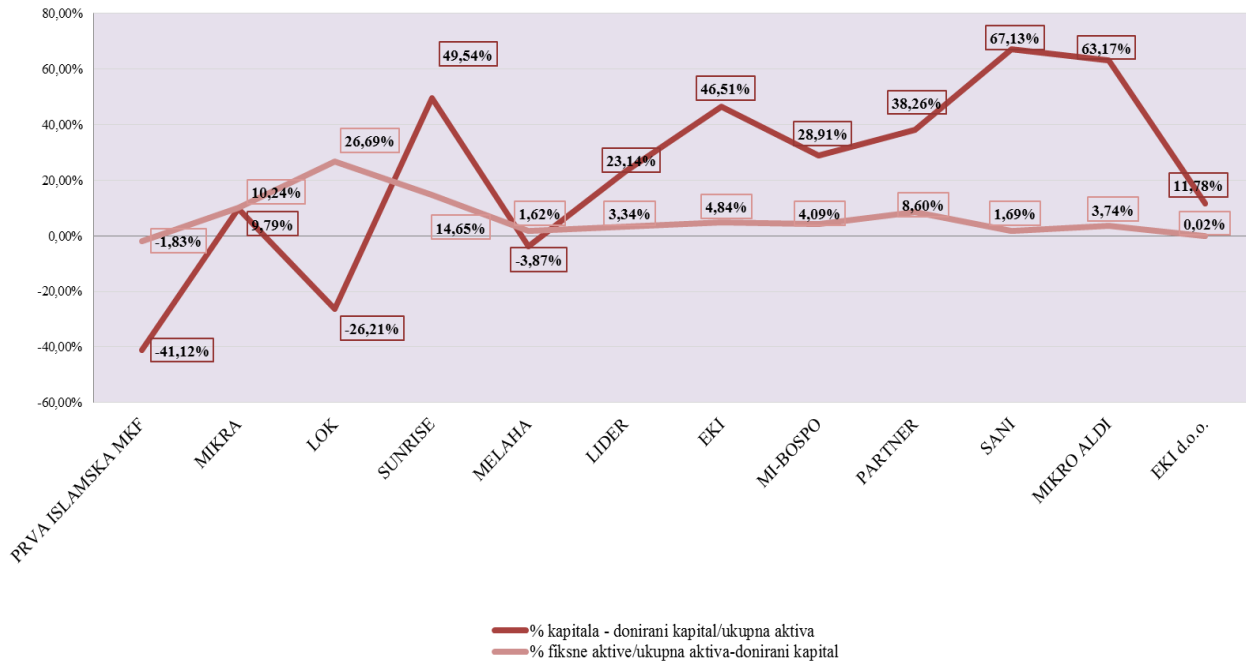
Grafikon 16.

Portfelj u riziku preko 30 dana na dan 30.6.2016.

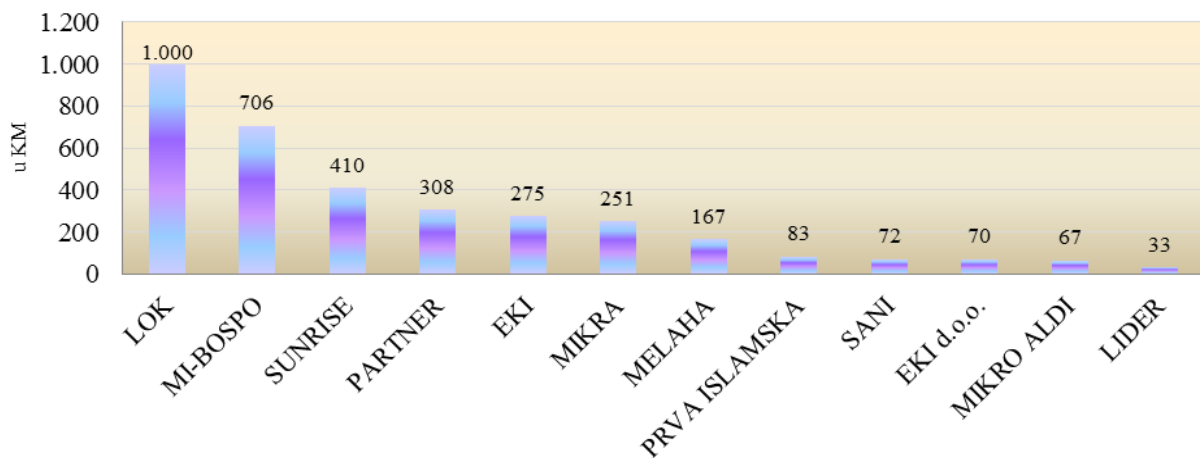
Grafikon 17.

Fiksna aktiva i kapital u odnosu na ukupnu aktivnu na dan 30.06.2016. godine

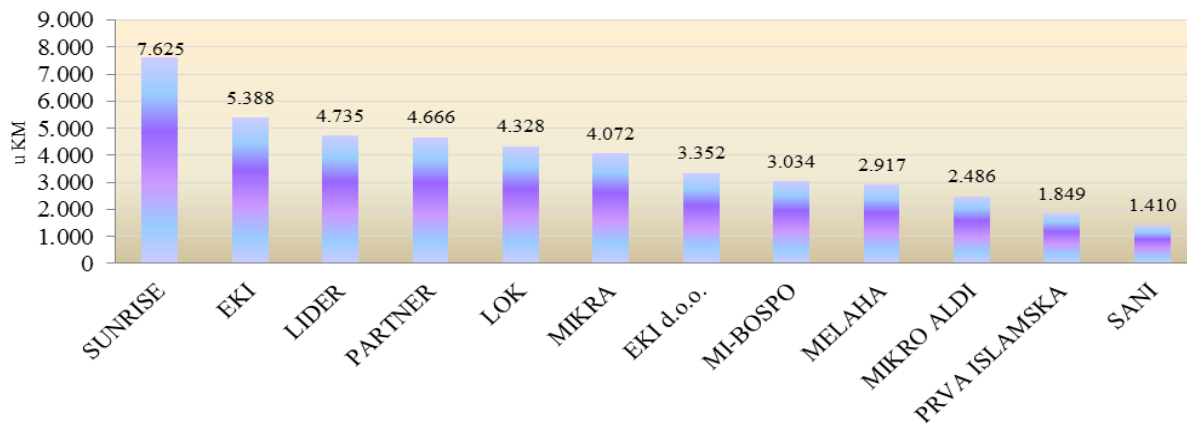
Grafikon 18.

Prosječne mjesečne naknade članova upravnog/nadzornog odbora u MKO za period 01.01.-30.06.2016. godine

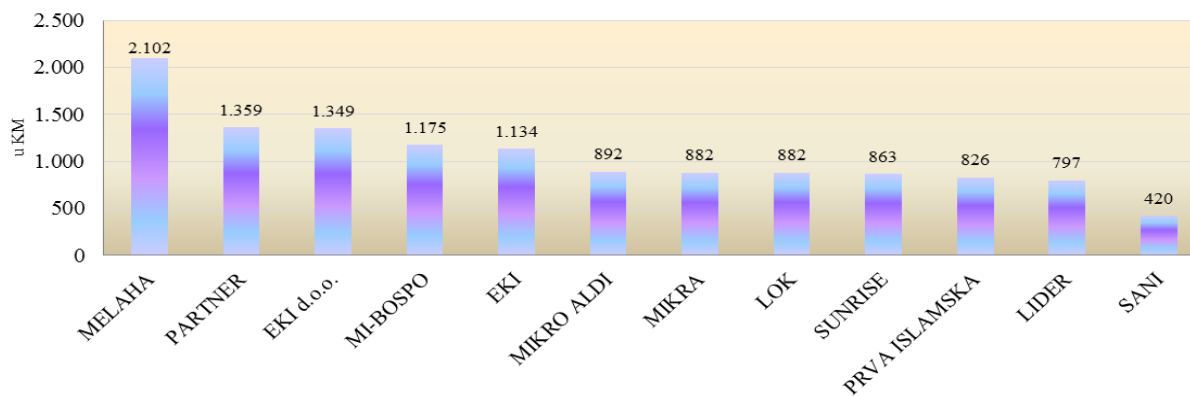
Grafikon 19.

Prosječna mjesečna primanja višeg menadžmenta u MKO za period 01.01.-30.06.2016. godine

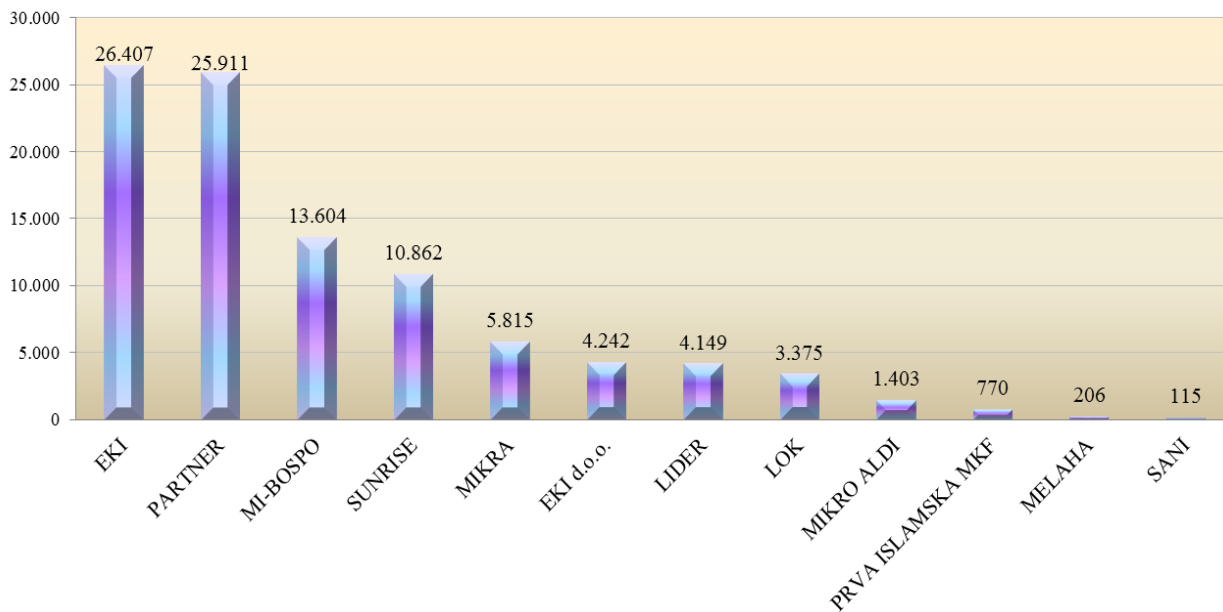
Grafikon 20.

Prosječna mjesečna primanja kreditnih službenika u MKO za period 01.01.-30.06.2016. godine

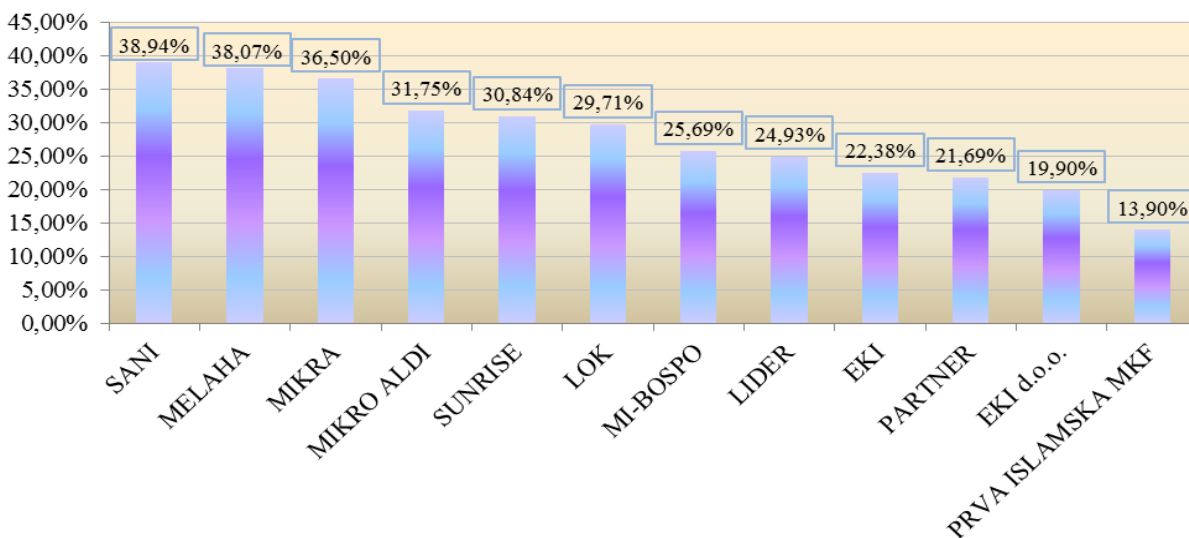
Grafikon 21.

Iznos ukupnih isplata mikrokredita u II kvartalu 2016. godine u 000 KM

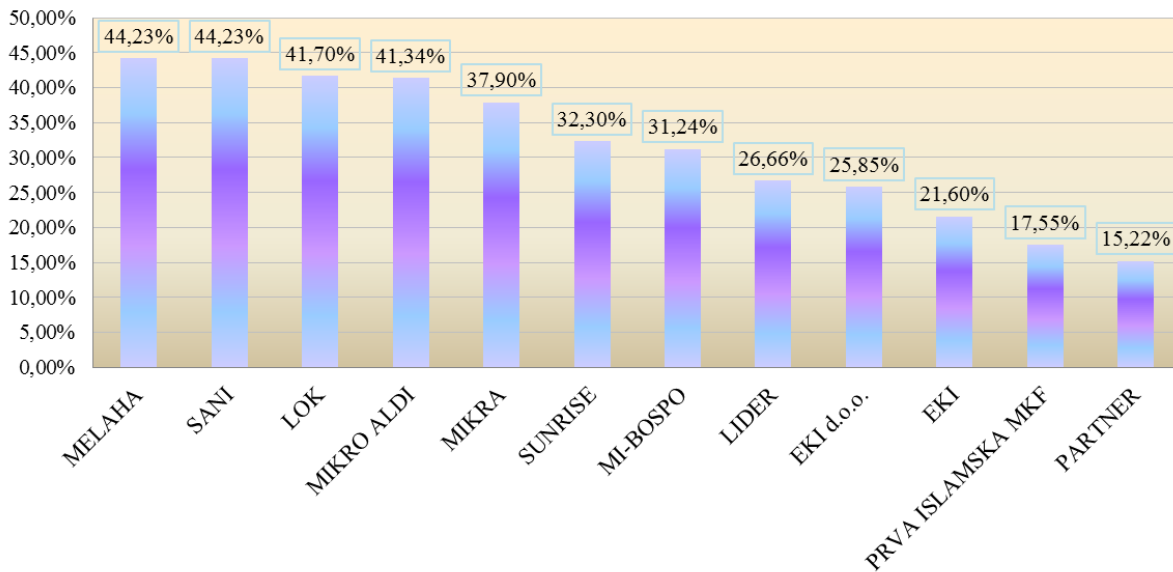
Grafikon 22.

Prosječne ponderirane EKS na ukupne kredite prema izvještajima MKO u II kvartalu 2016. godine

Grafikon 23.

**Prosječne ponderirane EKS na kratkoročne kredite
prema izvještajima MKO u II kvartalu 2016. godine**

Grafikon 24.

**Prosječne ponderirane na dugoročne kredite
prema izvještajima MKO u II kvartalu 2016. godine**

